

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Trestný čin vraždy se zaměřením
na sériové vraždy

Tereza Slancová

Plzeň

2018

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně, a že všechny
prameny a literatura byly v práci citovány způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

Tereza Slancová

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí své práce, JUDr. Simoně Stočesové Ph.D., LL. M. za pomoc při výběru individuálního tématu a za cenné rady při zpracování práce. Dále bych chtěla poděkovat PhDr. Andreji Drbohlavovi, autorovi knihy Psychopatologie sériových vrahů, která je pro mou práci hlavním podkladem, za to, že se mnou mou práci ochotně konzultoval a poskytl mi pomoc a odborné rady pro zpracování tohoto tématu.

Tereza Slancová

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	TRESTNÝ ČIN VRAŽDY	2
	2.1 Skutková podstata vraždy	2
	2.1.2 Vražda prostá a vražda spáchaná s rozmyslem nebo po předchozím uvážení	3
	2.2 Znaky základní skutkové podstaty vraždy	5
	2.3 Objekt	5
	2.4 Objektivní stránka	5
	2.5 Jednání	6
	2.6 Následek	6
	2.7 Příčinná souvislost mezi jednáním a následkem	7
	2.8 Subjekt	8
	2.9 Subjektivní stránka	8
3	SÉRIOVÁ VRAŽDA	9
	3.1 Masový vrah	9
	3.2 Záchvatový vrah	10
	3.3 Obecná definice sériové vraždy	11
4	KDO JE SÉRIOVÝ VRAH?	12
	4.1 Profilování sériových vrahů	12
	4.1.1 Sériový vrah jako mezinárodní fenomén	13
	4.2 Mýty o fenoménu sériového vraha	14
	4.3 Vlivy na osobnost pachatele	17
	4.3.1 Sériovým vrahem se člověk rodí nebo stává?	17
	4.3.2 Psychopat versus psychotik	18
	4.3.3 Vybrané vztahové prediktory	19
	4.3.4 Dělení sériových vrahů podle motivace	20
	4.4 Organizovaný vs. neorganizovaný sériový vrah	21
	4.5 Je týrání zvířat předzvěstí násilné kriminality?	23
	4.6 Kasuistika	25
	4.6.1 Ted Bundy	25
	4.6.2 John Arthur Shawcross	28
	4.6.3 Dana a Jaroslav Stodolovi	30
5	POHLED KRIMINOLOGIE	36
	5.1 Kriminologie jako věda	36
	5.2 Graf porovnání jednotlivých druhů kriminality v Plzeňském kraji v letech 2014-2017	36
	5.3 Pachatel z pohledu kriminologie	36
	5.4 Oběť trestného činu	37
	5.4.1 Viktimologie	37
	5.5 Vražda z pohledu kriminologie	38
	5.6 Graf vývoje násilné činnosti na území Plzeňského kraje	39

6	POHLED KRIMINALISTIKY	40
6.1	Kriminalistická charakteristika vražd	40
6.2	Způsoby páchaní vražd	40
6.3	Motivy vražd	42
6.4	Sedm fází vraždy podle motivu a modu operandi	43
6.5	Typické stopy	44
6.6	Zajímavosti z kriminalistiky	45
7	ZÁVĚR	47
8	RESUMÉ	50
9	OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	51
10	LITERATURA A PRAMENY	55
1	Literatura	55
2	Cizojazyčná literatura	55
3	Internetové zdroje	56
4	Cizojazyčné internetové zdroje	56
5	Judikatura	57
6	Odborné články	57
7	Právní předpisy	57

1 ÚVOD

Když jsem se před rokem rozhodovala, jaké zvolit téma své diplomové práce, měla jsem hned jasno, na jaké katedře chci práci psát. Trestní právo a trestněprávní problematika byla pro mne i impulzem přihlásit se na právnickou fakultu. Již od prvního ročníku jsem si zapisovala volitelné předměty jako soudní lékařství, různé odvětví psychologie – forenzní, psychopatologie a také předměty jako kriminalistika, kriminologie a nebo násilná, mravnostní a drogová kriminalita. Po následné konzultaci s vedoucí mojí práce jsem zvolila individuální téma a to především proto, že jsem chtěla psát téma, které mne bude bavit a zajímat a ne pouze něco, co budu bezmyšlenkovitě a z povinnosti zpracovávat.

Problematika vražd a sériových vrahů mě zajímá již několik let. Cílem mé práce je toto téma zpracovat srozumitelně i pro širší veřejnost, ne jen pro odborníky z oboru. Téma sériových vražd a osobností sériových vrahů je velmi obsáhlé a nelze ho jednotně a podrobně pojmut do jedné práce. Proto jsem se snažila vytyčit pár důležitých bodů co se týče sériových vražd a jejich pachatelů, které by utvořily ucelený a přehledný pohled na tuto problematiku i pro člověka, který byl doposud tímto tématem naprosto nedotčen. Nejdříve v mé práci charakterizují vraždu obecně, její skutkovou podstatu. A dále je nejrozsáhlejší kapitolou sériová vražda.

Primárně je moje práce zaměřena na sériové vraždy, nicméně v posledních dvou kapitolách se budu, byť jen okrajově, zabývat pohledem kriminologickým a kriminalistickým, neboť tyto dva obory jsou úzce spjaty s trestním právem.

Kapitola sériových vrahů je zakončena kasuistikou, kde podrobně rozeberu tři případy z praxe. První kauzou je neslavně proslulý vrah Ted Bundy, který je v mé práci zmíněný hned několikrát jako příklad, druhým je John Arthur Shawcross, kterého jsem do kasuistiky zařadila především proto, že na jeho případu lze dobře demonstrovat určité body a vyjmenované prediktory z mé práce a třetím případem jsou čeští sérioví vrazi, manželé Stodolovi. Tento případ zná v České republice každý, ale podle mého zjištění málokdo ví, co se skutečně toho času stalo, neboť informace z médií jsou značně zkresleny.

2 TRESTNÝ ČIN VRAŽDY

Lidský život je chráněn na ústavní úrovni, ochrana života je zakotvena v článku 6 Listiny základních práv a svobod, který nám zdůrazňuje, že každý má právo na život, a proto nikdo nesmí být života zbaven.¹

2.1 Skutková podstata vraždy

Trestný čin vraždy a jeho skutková podstata je vymezena ve zvláštní části Trestního zákona – zákon č. 40/2009 Sb. Ve znění pozdějších předpisů, konkrétně v hlavě první – trestné činy proti životu a zdraví v §140.

Tento paragraf zní:

§ 140

Vražda

(1) Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let.

(2) Kdo jiného úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až dvacet let.

(3) Odnětím svobody na patnáct až dvacet let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

a) na dvou nebo více osobách,

b) na těhotné ženě,

c) na dítěti mladším patnácti let,

d) na úřední osobě při výkonu nebo pro výkon její pravomoci,

e) na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti,

f) na zdravotnickém pracovníkovi při výkonu zdravotnického zaměstnání nebo povolání směřujícího k záchraně života nebo ochraně zdraví, nebo na jiném,

který plnil svoji obdobnou povinnost při ochraně života, zdraví nebo majetku

vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona,

---

¹ Listina čl. 6 – každý má právo na život.

g) na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání,

h) opětovně,

i) zvláště surovým nebo trýznivým způsobem, nebo

j) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného majetkový prospěch nebo ve snaze zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin nebo z jiné zavrženíhodné pohnutky.

(4) Příprava je trestná.²

Vražda je podle trestního zákoníku nejpřísněji postihovaný trestný čin proti životu. Vraždou je myšleno úmyslné usmrcení člověka. Typovými znaky skutkové podstaty vraždy jsou objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka a protiprávnost. Aby byl pachatel za trestný čin odpovědný, musí dosáhnout určitého věku, v České republice je hranice odpovědnosti 15 let a pachatel musí být příčetný.³

2.1.2 Vražda prostá a vražda spáchaná s rozmyslem nebo po předchozím uvážení

Vraždu rozlišujeme z hlediska míry úmyslného způsobení následku a to na vraždu **prostou** (§140 odst. 1), která je charakterizována v základní skutkové podstatě a vraždu **spáchanou s rozmyslem nebo po předchozím uvážení** (§140 odst. 2). U vraždy spáchané s rozmyslem nebo po předchozím uvážení je sankce výraznější. Důvodem této diferenciaci je snaha zákonodárce rozlišovat závažnost úmyslných útoků proti životu.

Výraznější rozlišení je však v případě, kdy pachatel usmrtí člověka v silném rozrušení ze strachu, úleku, zmatku a nebo v případě jiného omluvitelného hnutí mysli, anebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného. V tomto případě se jedná o privilegovanou skutkovou podstatu zabití (§141) a tento čin je postihován výrazně mírněji.

Vražda prostá (§140 odst. 1) – jedná se o úmyslné usmrcení jiného, které ačkoli nebylo spácháno po předchozím uvážení nebo s rozmyslem, tak nebylo spácháno ani v silném rozrušení, ze strachu, úleku nebo po předchozím

---

² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

³ Skutková podstata trestného činu [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: http://www.uni-regensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische_Rechtssprache/basis/Zk-TrestniPravo/Chapter3/Block1/content.html

zavrženíhodném jednání poškozeného. Nejedná se o čin předem promyšlený a naplánovaný, hovoří se o jednání pachatele, který jednal v afektu, v náhlém hnutí mysli a podobných stavech, hovoříme o tzv. spontánnosti smrtícího útoku.⁴

Mezi vraždy, které jsou nejčastěji spáchané v afektu řadíme vraždy, které jsou jakýmsi vyústěním problémů ve vztahu či v manželství.⁵

Pokud jde o **vraždu spáchanou s rozmyslem nebo po předchozím uvážení** (§140 odst.2) – opakují se zde stejné znaky trestného činu vraždy prosté, skutková podstata obsahuje pouze jeden nový znak, který se týká subjektivní stránky, která zvyšuje závažnost činu, ale jeho základní povahu jinak nemění. Ustanovení §140 odst. 2 je ve vztahu speciality vůči ustanovení §140 odst. 1.⁶

Rozdíl mezi rozmyslem a předchozím uvážením

Spočívá zejména v tom, že v případě rozmyslu pachatel předem pečlivě zvažuje svoje jednání a následkem tohoto zvážení jiného člověka úmyslně usmrtí. Zásadním rozlišením mezi rozmyslem a předchozím uvážením spočívá v tom, že v případě předchozího uvážení pachatel před provedením činu zvažuje okolnosti, které jsou rozhodné pro provedení činu, zejména zvolení místa a času, zbraně či jiného prostředku k usmrcení, oběť monitoruje, jinými slovy můžeme říci, že vraždu předem plánuje. U rozmyslu tato plánovitost chybí, v případě rozmyslu pachatel zvažuje pro a proti zamýšleného jednání, zvažuje důsledky svého činu a vybírá vhodné prostředky ke spáchání činu. Rozmysl je tedy méně intenzivní stupeň racionální kontroly pachatele, zahrnuje v sobě sice prvky podstatné pro usmrcení jiného, ale nevyžaduje detailní naplánování či prvky činu samotného.⁷

---

⁴ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2016. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-120-5.

⁵ Aneb vraždu v afektu může spáchat kdokoli. Www.policie.cz [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: www.policie.cz/soubor/aneb-vrazdu-v-afektu-muze-spachat-kdokoliv.aspx

⁶ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2016. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-120-5.

⁷ Předchozí uvážení. Judikaty.info [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.judikaty.info/cz/document/nscr/1468>

2.2 Znaky základní skutkové podstaty vraždy

2.3 Objekt

Objektem trestného činu vraždy je lidský život. Abychom byli schopni správně vymezit takový objekt, je nutné přesně určit počátek a konec lidského života.

Z hlediska trestního práva a soudní praxe je hranicí, která určuje, kdy lidská bytost přestává být plodem a stane se člověkem, považován začátek porodu. Z ustanovení §142 vyplývá, že spáchat vraždu usmrcením novorozeného dítěte lze i při porodu. Současná nauka je toho názoru, že za začátek porodu se považuje okamžik, kdy začne dítě opouštět tělo matky.⁸

Na základě poznatků lékařské vědy je jako smrt – konec života – označována biologická smrt mozku (celebrální smrt), tedy takový stav organismu, kdy je obnovení všech životních funkcí již nemožné. Rozdílem od biologické smrti je smrt klinická. Pokud by pachatel vedl úmyslný útok proti životu člověka, způsobil by mu klinickou smrt, ale životní funkce by byly včasným lékařským zákrokem obnoveny, nejednalo by se o dokonaný trestný čin, nýbrž pouze o pokus trestného činu vraždy.⁹

2.4 Objektivní stránka

Objektivní stránka charakterizuje trestný čin navenek – způsob spáchání a jeho následky. Charakteristickými znaky, které nazýváme obligatorní, jsou jednání, následek a příčinná souvislost mezi jednáním a následkem. Mimo tyto znaky může objektivní stránka obsahovat také znaky fakultativní, mezi které řadíme místo, čas a způsob jednání. Konkrétní trestné činy se od sebe po zevní stránce odlišují zejména objektivní stránkou trestného činu, proto je objektivní stránce přikládán značný význam.¹⁰

---

⁸ TICHÝ, Lukáš. Trestný čin vraždy novorozeného dítěte matkou. Trestní právo, 2006, roč. 10, č. 7 – 8, s. 19 – 28

⁹ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2016. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-120-5.

¹⁰ Objektivní stránka trestného činu. Uni-regensburg.de [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: http://www.uniregensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische_Rechtssprache/TrestniPravo/Chapter3/Block4/content.html

2.5 Jednání

V trestním právu je označováno jako projev vůle ve vnějším světě. Jednat lze jak konáním¹¹ nebo opomenutím¹². Vnitřní složkou jednání je vůle a složku vnější označujeme jako projev vůle. Jednáním je spojení těchto dvou složek, hovoříme zde o jednotě psychické a fyzické stránky jednání.¹³ O jednání ve smyslu trestního práva nelze hovořit v případě, kdy chybí některá z uvedených složek, ať už psychická (vůle) nebo fyzická (projev vůle). Pokud je jednání vynuceno vnější silou, prostřednictvím fyzického násilí (*vis absoluta*), nelze toto považovat z hlediska trestněprávního za projev vůle.¹⁴

Za jednání v trestněprávním smyslu nelze také označit takové jednání, u kterého chybí vnější složka. To znamená, že jednáním nemůže být pouhá myšlenka, nebo vůle (přání), která nebyla projevována navenek, konkrétně aktem směřujícím k jejímu uskutečnění.¹⁵

2.6 Následek

Je druhý obligatorní znak, který charakterizuje objektivní stránku trestného činu. Následek porušuje nebo ohrožuje hodnoty, které jsou objektem trestného činu, tedy zájem chráněný zákonem. Každé porušení nebo ohrožení je charakteristické pro konkrétní trestný čin.¹⁶ Jak vyplývá z výše uvedeného, následek rozdělujeme na **porušovací** a **ohrožovací**. Porucha je následkem např. v případě ublížení na zdraví podle §146 a nebo poškození cizí věci podle §258 TZ.¹⁷

---

¹¹ Např.: udušením, zastřelením, utopením

¹² Např. nepodáním životně důležitých léků nebo opomenutí podání potravy osobě, která je odkázaná na osobu pachatele.

¹³ Objekt, Objektivní stránka trestného činu. Osobní stránky [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: http://www.ladislavmachac.estranky.cz/clanky/objekt-trestneho-cinu_-objektivni-stranka-trestneho-cinu-.html

¹⁴ Např. pokud osoba A vede ruku osobě B, která v té chvíli svírá nůž a bodne poškozeného do břicha. Osoba B nejednala, neprojevila svou vůli, v tomto případě je vyloučeno jednání v trestněprávním smyslu z důvodu použití fyzického násilí (*vis absoluta*).

¹⁵ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-720-1501-X

¹⁶ Např. Trestný čin omezování lidské svobody podle §171 - následkem je porušení svobody pohybu.

¹⁷ Objektivní stránka trestného činu. Uni-regensburg.de [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: http://www.uni-regensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische_Rechtssprache/TrestniPravo/Chapter3/Block4/content.html

V případě ohrožovacího následku se nevyžaduje dokonání trestného činu, postačí pouze pokud hrozí reálné nebezpečí vzniku škody. Dále lze také následek rozdělit na těžší následek¹⁸, jiný zvlášť závažný následek¹⁹, škodlivý následek²⁰ a zvlášť těžký a těžko napravitelný následek.²¹

2.7 Příčinná souvislost mezi jednáním a následkem

Neboli kauzální nexus je dalším obligatorním znakem skutkové podstaty každého trestného činu. Je podmínkou trestní odpovědnosti pachatele, neboť pachatel může být odpovědný pouze za jednání, kterým následek způsobil. Pokud chybí příčinný vztah, chybí i trestní odpovědnost.²² Příčinný vztah je určován teorií podmínky (teorie *condicio sine qua non*), v překladu – podmínka, bez které nelze. Prostřednictvím této podmínky se zjišťuje, zda by se určitý následek stal v podobě, v jaké se stal, pokud bychom si určité jednání odmysleli. Jinými slovy, podle této teorie je jednání příčinou následku pouze v případě, jestliže:

- *by bez něho následek vůbec nenastal*
- *nebo by následek bez jednání nenastal takovým způsobem, jakým konkrétně nastal právě v důsledku jednání, jehož kauzální význam se posuzuje.*²³

---

¹⁸ Závažnější porucha nebo ohrožení primárního objektu, např. těžké ublížení na zdraví - JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-720-1501-X

¹⁹ Forma těžšího následku, okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby. - JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-720-1501-X

²⁰ Za některých okolností může být zabránění škodlivému následku podmínkou beztrestnosti a to z důvodu účinné lítosti, např. pokud pachatel učiní oznámení v době, kdy je ještě možné mu zabránit nebo škodlivý následek odvrátit - Iurium Wiki. Objektívni stránka [online]. 2016 [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: https://wiki.iurium.cz/w/Objektivn%C3%AD_str%C3%A1nka

²¹ Jedna z podmínek uložení výjimečného trestu - např. usmrcení více osob. - Iurium Wiki. Objektívni stránka [online]. 2016 [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: https://wiki.iurium.cz/w/Objektivn%C3%AD_str%C3%A1nka

²² JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-720-1501-X

²³ Objektívni stránka trestného činu. Uni-regensburg.de [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: http://www.uni-regensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische_Rechtssprache/TrestniPravo/Chapter3/Block4/content.html

2.8 Subjekt

Subjektem trestného činu je pachatel. Pachatelem může být kdokoli, nevyžadují se po něm žádné speciální vlastnosti, pouze v případě tzv. privilegované podstaty vraždy, kdy pachatelem trestného činu vraždy novorozeného dítěte matkou podle §142 TZ může být pouze matka tohoto novorozeného dítěte.²⁴

2.9 Subjektivní stránka

Subjektivní stránka je posledním znakem skutkové podstaty. Je to soubor znaků charakterizující vnitřní vztah pachatele ke spáchanému činu. Obligatorním znakem je zavinění a to buď ve formě přímého úmyslu nebo nedbalosti. Úmysl se musí vztahovat ke způsobení následku, který předpokládá zákon – usmrcení. Nepostačí pouze to, že pachatel útočí na tělesnou integritu jiného člověka a následkem jeho jednání je smrt. Úmysl se dělí na přímý a nepřímý, nedbalost na vědomou a nevědomou. Úmysl obsahuje složku vědění a vůle, nedbalost pouze složku vědění.²⁵

---

²⁴ NOVOTNÝ, František a Josef SOUČEK. *Trestní právo hmotné*. 3., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-291-2

²⁵ JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní právo hmotné*. Druhé vydání. Praha: Leges, 2010, 207, 210 s.

3 SÉRIOVÁ VRAŽDA

Pojem mnohonásobných vražd je v informačních médiích, seriálech i v běžné populaci často naprosto mylně interpretován a to v tom smyslu, že jsou spojovány dva odlišné typy vražd, kterými jsou sériové a masové vraždy. Pojem sériový a masový vrah je často používán pro kteréhokoli pachatele, který zavraždil více obětí. Z hlediska psychologického, behaviorálně patologického a kriminalistického se jedná o zcela a zásadně odlišné pachatele, kteří se od sebe odlišují jak osobností, motivací, rozdílnými zbraněmi a místem činu, tak profilem či svými činy. Kromě sériového a masového vraha existuje ještě třetí typ, tzv. „*Spree killer*“, volně přeloženo jako „*záchvatový vrah*“.²⁶

3.1 Masový vrah

Za masového vraha je označován vrah, který vraždí v mase = tedy ve skupině lidí, kteří se nacházejí v určitém čase na stejném místě. Podmínkou označení masový vrah je usmrcení nejméně čtyř lidí během jednoho činu.²⁷ Bohužel aktuálním tématem jsou tzv. „*Masakry na školách*“, které byly do jisté doby považovány za problém USA. Roku 2002 však proběhl masakr v německém Erfurtu. Tehdy 19ti letý student vnikl do prostoru školy a zabil celkem 16 osob, mezi kterými byli žáci, učitelé a jeden policista. Pachateli masových vražd bývají většinou muži, kteří se vyznačují zálibou ve zbraních, jsou psychicky zranitelní, straní se sociálních vazeb s okolím.

FBI vypracovala orientační psychologický profil pachatele masové vraždy:

- absence podpory rodiny (podpora jim chybí, nebo se pouze domnívají, že podporu v rodině nemají)
- jsou narcisticky založení (úspěchy jsou pro ně samozřejmostí, neúspěchy a kritiku nesou velmi těžce, vnímají ji jako nespravedlnost)
- pociťují újmu (sami sebe vnímají jako oběti určité nespravedlnosti, ať už reálné nebo smyšlené a za tyto křivdy hledají odplatu)
- mají přístup ke zbraním

---

²⁶ Seriovivrazi.cz: Definice a typy mnohonásobné vraždy, MathAn. [Cit. 5.2.2016].
Dostupné z: http://seriovivrazi.cz/kdo_je_seriovy_vrah/

²⁷ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

- příslušnost nebo vazba na agresivní či satanistické kultury
- jsou nevýrazní, samotáři
- často mluví o přání někoho zavraždit, ventilují násilí, např. na sociálních sítích
- pachatelé často násilí vnímají jako prostředek moci, protože se sami cítí bezmocní
- postrádají jakýkoli pocit viny za své činy

Problematika masových vrahů a příčina je zatím otevřená a to hlavně z důvodu malého počtu případů, nespolehlivých informací z druhé nebo třetí ruky a v neposlední řadě kvůli velkému počtu sebevražd těchto pachatelů. Biologické a psychopatologické vysvětlení masových vrahů je nutno brát s rezervou. Nedá se přesně určit, jak velká je psychopatologická zátěž u pachatelů, neboť u některých se vyskytuje větší nápaditost a u některých nikoli. Shodu ale můžeme nalézt v tom, že určitá osobnost vykazuje viditelný rizikový faktor pro spáchání masové vraždy.²⁸

3.2 Záchvatový vrah

Záchvatový vrah, neboli „*Spree killer*“, je jeden nebo více osob, které spáchali dvě a více vražd s absencí tzv. „*cooling off periody*“. Vymezení pojmu *cooling off* je komplikovanější a velmi diskutovaný termín, je ale zásadním rozdílem ve vymezení sériového a záchvatového vraha. Zjednodušeně lze říci, že se jedná o čas na rozmyšlení dalších činů, emocionální vychladnutí a nebo přerušení série v čase.²⁹ Česky je „*Spree killer*“ označován jako „vrah na vražedné vlně (túře)“, nebo jako „vražedná vlna“. Tyto termíny lze vysvětlit tak, že za sebou vrah zanechává v určitém časovém úseku (intervalu) více obětí na různých místech. Tato „vražedná vlna“ má svůj začátek a konec. Stejně jako u masového vraha může být spouštěčem vnější událost, vrah jedná ve stavu zoufalství či pomsty.³⁰ Běsnění záchvatového vraha náhle přestane, pachatel se sám od sebe zastaví a ve svém jednání dále nepokračuje. Z tohoto důvodu se mluví o „vražedné vlně“, která

²⁸ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7386-4.

²⁹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

³⁰ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7386-4.

z nějakých důvodů utichne. V tomto je zásadní rozdíl mezi záchvatovým vrahem a vrahem sériovým, který sám od sebe od sebe většinou vraždit nepřestane.³¹

3.3 Obecná definice sériové vraždy

Pro moji práci nejdůležitějším vymezením je pojem sériová vražda. K definici a rozboru osobnosti sériového vraha, stejně jako k motivu páchaní sériové vraždy, k vybraným vztahovým prediktorům a detailnější charakteristice pachatele sériové vraždy se dostanu ve své práci v pozdějších bodech.

Sériová vražda je poměrně vzácná událost, která podle odhadů představuje méně než 1% všech vražd spáchaných v daném roce.³² Jako sériový vrah je definován někdo, kdo spáchá vícenásobné vraždy z nějakého duševního nebo sexuálního nátlaku, v jednotlivých odlišných událostech a mezi vraždami je odstup několika dnů. Tento odstup je jeho „cooling off perioda“, o které jsem se zmiňovala již výše, tedy doba „ochlazení“, kdy vrah dočasně ztrácí nutkání zabít a tímto se odlišuje od vraha nazývaného „Spree killer“. Minimální počet úmrtí, které lze klasifikovat jako sériovou vraždu je 3-5 osob, jestliže byli zabiti při samostatných událostech po dobu delší než 30 dnů.³³

---

³¹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

³² FBI: Reports and publications. *FBI* [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/serial-murder>

³³ Killer. *TV Tropes* [online]. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/Main/SerialKiller>

4 KDO JE SÉRIOVÝ VRAH?

Jaký je profil sériového vraha? Jak takový typický sériový vrah vypadá? Co vede člověka k tomu, aby se z něj stal vrah tohoto rázu? Na tyto otázky není lehké odpovědět, ba naopak na ně jednotná odpověď neexistuje. Na vývoji osobnosti sériového vraha se podílí řada faktorů, které ale nejsou vždy pravidlem pro všechny pachatele. Značný podíl na formulaci pachatelovi osobnosti má jistě rodina, jeho dětství a prostředí, ve kterém patologický jedinec vyrůstal. Co platí pro jednoho, nemusí ale nutně platit pro toho druhého. V kazuistice můžeme nalézt případy pachatelů, kteří pocházeli z velmi špatných rodinných podmínek, byli v dětství zneužíváni většinou samotnými rodiči nebo rodinnými příbuznými, ale také případy, kdy vrah pocházel z velmi slušné a spořádané rodiny.

Není v mých silách do mé diplomové práce pojmout kompletní problematiku osobnosti sériového vraha, je to velmi složitý a odborný proces, který by jistě vydal na mnohem více stran než je rozsah mé práce. Pomocí vybraných psychologických aspektů, vybraných vztahových prediktorů, psychopatologických aspektů, rozdělení motivace pachatele a v neposlední řadě pomocí vybraných aspektů profilu sériového vraha se pokusím vytvořit ucelenější náhled na tuto problematiku.

Velmi častým jevem je vykreslení sériového vraha v seriálech, filmech či médiích pomocí jednotného vzorce, který se stále opakuje, avšak v žádném případě neodpovídá aktuálnímu vědeckému poznání. Ve většině případů je takový vrah zobrazován jako muž bílé pleti, ve věku kolem třiceti let, který je nadprůměrně inteligentní, všechny své činy má dokonale naplánované, hodně cestuje, nepřestává sám od sebe vraždit a ve většině případů nebývá dopaden. Je to samotář vlastní zbraně, spíše se straní svému okolí, které ho považuje za podivína. V dětství byl týrán, nejčastěji vlastní matkou, se kterou stále žije v domě. Považovat takový pohled za jednotnou charakteristiku sériového vraha je nesmysl. Je pravda, že většina těchto faktorů se u sériových vrahů v určité míře vyskytuje, nelze toto však pojmout jako souhrnnou definici. Na konci této části mé práce si demonstrujeme tři případy z praxe, na kterých jdou velmi dobře zobrazit jednotlivé aspekty podílející se na vývoji osobnosti pachatele.

4.1 Profilování sériových vrahů

V posledních třiceti letech používali akademici, vědci, donucovací orgány a lékaři několik definic sériové vraždy. Zatímco tyto definice sdílejí několik společných témat, liší se v konkrétních požadavcích, jako je počet vražd, typy

motivace pachatele nebo časové aspekty vražd. Aby se vyřešily tyto nesrovnalosti, účastníci tzv. „Serial Murder Symposium“ zkoumali varianty, aby vytvořili jednotnou definici sériové vraždy. Předchozí definice sériové vraždy specifikovaly určitý počet vražd, které se lišily od dvou do deseti obětí. Tento kvantitativní požadavek rozlišoval sériovou vraždu od jiných kategorií vraždy.³⁴ Mezi významné dělení patří dva odborné mezinárodní profilerské proudy, prvním z nich je americká škola FBI, pro kterou je charakteristické psychologické profilování a pojem „analýza trestného činu“, druhým je britská škola *investigativní psychologie a také geografické profilování*.³⁵

Fenomén sériových vrahů u nás vzbudil pozornost především díky případům manželů Stodolových a nebo tzv. „nemocničního vraha“.³⁶

4.1.1 Sériový vrah jako mezinárodní fenomén

Sériová vražda není ani nový fenomén, ani se nejedná o fenomén jednoznačně americký. Od dávných dob byli sérioví vrazi zaznamenáváni po celém světě.³⁷ Znáмым sériovým vrahem je bezpochyby Jack the Ripper (Jack Rozparovač), který v Londýně roku 1898 zavraždil 5 prostitutek a jejich těla znetvořil. Tyto vraždy se staly synonymem pro sériovou vraždu. Tento případ způsobil spoustu pověstí o sériové vraždě a o vrazích, kteří ji páchají.³⁸ V letech 1967-1986 také ve Velké Británii manželé Westovi ve sklepě svého domu v Gloucesteru umučili deset žen. Ve Florencii v letech 1968-1984 bylo zastřeleno nejméně sedm mileneckých párů, pachatel zůstal neznámý, stejně jako Jack Rozparovač. Na Ukrajině byl odsouzen k trestu smrti známý vrah žen a dětí Andrej Čikatilo, který má na svědomí 55 vražd. V České republice vraždil v 50. letech 20. století sériový vrah Mrázek nebo Ladislav Hojer.

Publicistka S. Bourgoin roku 2005 uvedla, že bylo za posledních 20 let dopadeno 160 sériových vrahů, z toho 120 jich bylo zadrženo na území USA.

---

³⁴ FBI: Reports and publications. *FBI* [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/serial-murder>

³⁵ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

³⁶ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8.

³⁷ FBI: Reports and publications. *FBI* [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/serial-murder>

³⁸ FBI: Reports and publications. *FBI* [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/serial-murder>

Naskytuje se tedy otázka, zda je v USA více sériových vrahů, nebo je tento počet pouze výsledkem úspěšnější práce tamních policistů? Na tuto otázku nelze z pozice vědy správně odpovědět.³⁹ V následující kapitole se podíváme na panující mýty o sériových vrahách, které v médiích a publikacích přetrvávají.

4.2 Mýty o fenoménu sériového vraha

Mýtus č. 1 – Sériovní vrazi jsou muži bílé pleti

Na rozdíl od obecného mínění, sériovní vrazi mají své zástupce v každé rasové skupině. Existují bílí, afroameričtí, hispánští i asijské sériovní vrazi. Rasová diverzifikace sériových vrahů obecně odpovídá celkové populaci v USA.⁴⁰ Je pravda, že vrazi, kteří jsou bílé pleti představují poměrně většinu. Podle historické studie, která porovnávala 337 sériových vrahů od roku 1825 až do současnosti je 22% pachatelů sériových vražd černé pleti. Stejný výsledek udává i mladší výzkum dějin kriminalistiky, který v souboru 411 vrahů zjistil skutečnost, že černé pleti je každý 5 vrah který vraždí v sérii.⁴¹

Univerzita v Radfordu již od roku 1992 vytváří databázi, která obsahuje data o počtu amerických a mezinárodních sériových vrahách. Tato čísla se liší od předchozí studie, jedná se o velmi zajímavý kriminalistický a psychologický projekt. Databáze nyní údajně obsahuje díky rozšíření definice sériového vraha data 2 257 sériových vrahů z celého světa. Co se týče otázky určení množství etnického podílu na sériových vraždách, byla k tomuto účelu vytvořena skupina o počtu **1 345** pachatelů, ve které měli **65,8%** zastoupení vrazi bílé pleti, **27,9%** vrazi černé pleti, hispánci **4,9%** a asiati **4,7%**.⁴²

Mýtus č. 2 – Sériovní vrazi jsou pouze záležitostí USA

Tento dojem je dán bezpochyby velkým počtem kriminálních seriálů a filmů, které mají největší sledovanost a knihy s touto tematikou se nejlépe prodávají. Dá se říct, že američané jsou do určité míry až fascinováni „svými“ vrahy. Tento mýtus

---

³⁹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8.

⁴⁰ FBI: Reports and publications. *FBI* [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/serial-murder>

⁴¹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁴² DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

vytváří o Spojených státech amerických mylný dojem, že se jedná o ojedinělý jev, který se vyskytuje právě pouze v USA. Fenomén sériových vražd se ovšem vyskytuje po celém světě, bohužel v mnoha zemích, kde řadí mnohdy extrémní vrazi tomu nikdo nevěnuje pozornost, ani policie a ani společnost. Příkladem je Pedro Alonso Lopez, který vraždil v Peru, Kolumbii a Ekvádoru, v době, kdy probíhala občanská válka a na svém kontě má minimálně 350-600 obětí. Podobně je tomu v případě Javeda Maqbala Iqbala, který se v Pákistánu přišel dobrovolně udat na policii, uvedl, že zavraždil přes sto chlapců v mladém věku, ale nikdo mu to nevěřil a byl propuštěn z důvodu, že se jedná o hloupý vtíp.⁴³

Mýtus č. 3 – Sérioví vrazi nedokážou přestat vraždit

Tento mýtus je široce rozšířený, avšak ne úplně pravdivý. Ne vždy když začne sériový vrah zabíjet, nemůže přestat. Existují sérioví vrazi, kteří přestanou vraždit než jsou chyceni. V těchto případech je to dáno například nějakou událostí v pachatelově životě, která jim brání v dalším vražedném jednání. Toto může zahrnovat například zvýšenou účast na rodinných aktivitách, sexuální substituci nebo jiné rozptýlení. Vrah Dennis Rader zavraždil deset obětí od roku 1974 do roku 1991. Byl chycen roku 2005, ale do té doby již žádnou další oběť nezabil. Během prováděných policejních výslechů Rader připustil, že prováděl autoerotické činnosti jako náhradu za své zabíjení.⁴⁴

Dalším případem jsou pak pachatelé, kteří pod tíhou svých skutků spáchali sebevraždu, nebo ti, kteří se sami přiznají na policii, spolupracují při vyšetřování, poskytují ochotně všechny materiály a vyžadují pro sebe trest smrti nebo doživotí, protože došli k závěru, že pokud se nezastaví oni sami, tak je pak nezastaví nikdo.⁴⁵

Mýtus č. 4 – Sériovým vrahem je génius

Tento dojem vytvářejí scénáristé a spisovatelé, kteří líčí vrahy mnohonásobných vražd jako velmi chytré jedince, kteří mají své příběhy, modus operandi a vzorce vražd velmi promyšlené. Tuto myšlenku je třeba pojmut podle dvou odlišných tvrzení.

---

⁴³ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁴⁴ FBI: Reports and publications. *FBI* [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/serial-murder>

⁴⁵ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

Prvním je **intelligence**. Výzkumy, které byly prováděny opakovaně po celém světě poukázaly na to, že IQ u sériových vrahů je rozložené stejně jako v běžné populaci. Toto je možno vyjádřit Gaussovou křivkou, jedná se o velmi variabilní oblast, která obsahuje v průměru dva extrémy, na jedné straně zastoupení v rámci vysokého intelektu a na straně druhé hranice s mentální retardací. To, že je pachatel vysoce inteligentní nemusí však znamenat, že si bude počínat vysoce organizovaně a že jeho čin bude nevyšetřitelný. V USA na téma intelligence u sériových vrahů proběhla rozsáhlá studie, ve které bylo podrobně zkoumáno IQ u 171 vrahů. U sériových vrahů bylo zjištěno, že dosahují v průměru hodnoty **IQ 98,7**. Značné rozdíly lze však spatřovat u organizovaných = ti, kteří svůj čin důkladně plánují, a neorganizovaných vrahů = jednají spontánně, bez předchozího plánování. V porovnání u organizovaných pachatelů byla zjištěna průměrná hodnota **IQ 113,9** a u těch, kteří svou činnost neplánovali, tedy neorganizovaní **IQ 92,5**.

Druhým je **promyšlený vzorec**. Pokud má nějaká kauza dokonale promyšlený a komplexní vzorec, je to pro vyšetřovatele velmi náročné a takové vraždy se mnohdy ani nepodaří vyřešit. Vzorec je možno rozdělit podle dvou možných variant:

- 1) Vrah vraždí podle předem určené klíčové hodnoty a podle určitého vzorce. Příkladem promyšleného vzorce je známý případ „Zodiac killer“, který nebyl nikdy vyřešen, nebo tzv. „alphabet murders“ volně přeloženo jako vraždy podle abecedy, které se podle tohoto vzorce odehrávaly v první polovině sedmdesátých let v USA, kdy vrah zabil nejméně 3 oběti a klíčovou hodnotou a vzorcem bylo v tomto případě to, že jejich počáteční písmena křestních jmen a příjmení byla totožná. Vraha se nikdy nepodařilo dopadnout a nebylo ani zjištěno co bylo důvodem přerušování série. Klíčová hodnota, která musí být splněna při výběru oběti a následný vzorec nám vyjadřuje začátek, průběh, počet vražd a konec.
- 2) Druhou variantou je případ, kdy vrah na místě činu zanechá indicii, která souvisí s jinou vraždou, kterou spáchal v minulosti. Díky těmto důkazům je pak možno propojit jednotlivé vraždy v čase na základě významných souvislostí.

Ve společnosti převládá řada dalších mýtů o sériových vrazech, které převládají. Patří mezi ně například to, že sériová vražda má jen dva motivy – zisk a nebo sexuální motiv, že sériový vrah je podivín a samotář nebo že sériovým vrahem může být pouze muž.⁴⁶

---

⁴⁶ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

4.3 Vlivy na osobnost pachatele

4.3.1 Sériovým vrahem se člověk rodí nebo stává?

Toto téma velmi dobře zpracovala ve svém článku pro portál Psychologytoday.com profesorka filozofie a ředitelka laboratoře Brogaard pro multisenzorický výzkum na univerzitě v Miami.

Sériový vrah Ted Bundy kdysi řekl: „*Necítím se být ničím vinný. Je mi líto lidí, kteří cítí vinu*“. Tento citát jasně shrnuje hlavní rysy psychopata. Co jsou hlavní a zásadní prediktory formující a utvářející osobnost patologického jedince? Co ovlivňuje vývoj jedince, že se z něj v budoucnu stane neohrožený, vyčerpávající člověk s otupělými emocemi, impulzivními sklony a neschopností cítit vinu nebo výčitky? Příčiny psychopatie zůstávají víceméně záhadou. Nenalezneme ani uspokojivou odpověď na otázku, zda je psychopatie produktem matky přírody nebo rysem výchovy. Jeden z nejlepších zdrojů informací o tom, zda jsou rysy výsledkem nebo povahou výchovy pochází z Minnesotské studie o dvojčatech, které byli vychováváni odděleně. Minnesota Twin Study je projekt původně vedený minnesotským profesorem psychologie Thomasem Josephem Bouchardem Jr. Tato studie ukázala, že psychopatie je z 60% dědičná. Tento procentní podíl naznačuje, že psychopatické rysy jsou způsobeny více DNA než výchovou. Nedávné genetické studie dvojčat ukazují, že totožná dvojčata nemusí být tak geneticky podobná, jak se dosud předpokládalo, neboť během prvního vývoje plodu proběhne pouze několik set mutací, které se pravděpodobně množí v průběhu let, což vede k obrovským genetickým rozdílům. To ponechává otevřenou možnost, že psychopatické rysy jsou z velké části geneticky determinovány.

Pokud je psychopatie geneticky určena, je třeba očekávat nějakou abnormalitu v mozku, bezprostřední zdroj psychopatických vlastností. Možná kandidátka na tuto abnormalitu byla nedávno zjištěna ve studii na univerzitě ve Wisconsinu v Madisonu. Skeny mozku ukázaly, že psychopatie je u zločinců spojena se sníženou spojitostí mezi amygdalou (centrum limbického systému), subkortikální strukturou mozku, která zpracovává negativní podněty a ventromediální prefrontální kůrou, kortikální oblast v přední části mozku, která interpretuje odpověď z amygdaly. Když je propojení mezi těmito dvěma oblastmi nízké, netýká se zpracovávání negativních podnětů v amygdale žádných výrazně negativních emocí. To se dobře hodí do obrazu, který máme o psychopatech. Necítí se nervózní nebo v rozpacích, když jsou chyceni. Necítí smutek, když jiní lidé trpí.

Ačkoli studie z Wisconsinu vrhá světlo na to, co může způsobit rysy psychopatie, nadále zůstává psychopatie záhadou. Nevíme důvod, který stojí za

sníženou konektivitou v emočním systému. Mohlo by to být způsobeno dysfunkcí neurotransmiterů, například narušením hlavního excitačního neurotransmiterního glutamátu. Alternativně by mohlo dojít k degenerativnímu onemocnění, které vede ke snížení bílé hmoty v mozku, která je zodpovědná za propojení mezi neurony. Odpověď na to, co způsobuje sníženou konektivitu v emocionálním systému mozku by pomohlo zodpovědět některé z větších otázek týkajících se psychopatů, například otázka, zda je porucha částečně způsobena sociálními (nebo environmentálními) faktory, nebo je primárně geneticky založená.

Sociální faktory mají určitou roli při vytváření psychopatie. Zneužívání v dětství nebo zanedbávání v raném dětství často vede k posttraumatické stresové poruše nebo fobii (např. pokud jde o závazky). Nemůžeme tedy vyloučit, že zneužívání nebo zanedbávání může být faktorem, který způsobuje, že pachatelé psychopatie páchají trestné činy, ale to samo o sobě pravděpodobně nepřispívá k samotné psychopatii. Navíc, i když sérioví vrazi jako Charles Manson byli zneužíváni a zanedbáváni jako děti, seznam sériových vrahů s normálním dětstvím je dlouhý. Již zmíněný Ted Bundy nebo Dennis Rader vyrostli ve zdravých domácnostech a s podporujícími členy rodiny.

4.3.2 Psychopat versus psychotik

Stojí za zmínku, že velké množství nejhorších zločinů bylo spácháno psychotiky, nikoliv psychopaty. Psychóza a psychopatie jsou různé druhy duševních poruch. Psychóza je úplná ztráta pocitu reality. Psychopatie je porucha osobnosti, podobně jako narcistická porucha osobnosti. Poruchy osobnosti jsou potencionálně stálejší a méně léčitelné než psychotické nemoci.

Psychopati a psychotici mohou mít společné rysy jako jsou otupené emoce, ale liší se v tom, zda jsou v kontaktu s realitou. Psychopati jsou vypočítaví a manipulativní, ale netrpí halucinacemi nebo bludy. Neslyší ve svých hlavách cizí hlasy. Sériový vrah Coral Eugene Watts uškrtil několik žen, protože viděl zlo v jejich očích. Belle Sorensonová Guinnessová zabila své manžely, protože věřila, že muži jsou zlí.⁴⁷

---

⁴⁷ BROGAARD, Berit. The Making of a Serial Killer. *Psychology Today* [online]., 1 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <https://www.psychologytoday.com/blog/the-superhuman-mind/201212/the-making-serial-killer>

4.3.3 Vybrané vztahové prediktory

Zatímco je téma přírody a výchovy široce diskutováno, existuje několik teorií týkajících se dětství, které mají silný podklad.⁴⁸ Rodina je bezpochyby jedním z nejzákladnějších a zásadních prediktorů, které osobnost jedince formují, utvářejí, dávají základ schopnosti navazovat kvalitní vztahy, zařadit se do společnosti a zvládat náročné životní situace. Spíše než příčinou je rodina impulzem. V případě sériových vrahů rodina nesplňuje svoji základní funkci, kterou je uspokojení a vyrovnávání sociálních otřesů. Dítě, které vyrůstá v prostředí, kde jsou emoce vzteku, násilí a zlosti na denním pořádku, začne tento jev vnímat jako normální.⁴⁹

1) Vztah k otci

Ačkoli ve většině případů sériových vrahů otec nebyl v dětství přítomen, nelze tento prediktor vynechat, neboť spolu s frustrujícím vztahem k matce, je vztah k otci zásadní proměnnou ovlivňující identifikaci a vývoj chování pachatele. V těchto případech jsou otci obvykle muži železnými a sadistickými disciplináři, kteří si myslí, že tato disciplína dítě „zpevní“. Místo toho to obvykle vede k nedostatku lásky a znamená to, že dítě nemá základní smysl pro soucit a empatii. Navíc toto chování často nese pozdější fantazie nadvlády a kontroly. John Wayne Gacy, přezdívaný jako „Vraždící Klaun“, zabil 33 chlapců a mladých mužů v 70. letech. Během jeho dospívání neustále bojoval s otázkou jeho sexuality, a zatímco si vzal ženu, identifikoval se jako homosexuál. Během svého dětství čelil silnému emočnímu i fyzickému zneužívání v rukou svého alkoholického otce, který ho nazýval svým „selháním“. Při jednom incidentu ho otec zranil koštětem tak těžce, že upadl do bezvědomí. I přes tohle neustále bití a ponižování se vždy snažil na svého otce zapůsobit – bohužel bez úspěchu.⁵⁰

2) Vztah k matce

Nenávist k matce je zakořeněna v nejranějším a raném dětství. Pachatel vypadá jako oddaný syn, k matce má velmi silný vztah, dává jí dary, mnohdy i za

---

⁴⁸ Nature vs Nurture: The Role of Childhood Abuse in Making a Murderer. *Forensic Outreach* [online]., 1. Dostupné z: <http://forensicoutreach.com/library/nature-vs-nurture-the-role-of-childhood-abuse-in-making-a-murderer/>

⁴⁹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁵⁰ Nature vs Nurture: The Role of Childhood Abuse in Making a Murderer. *Forensic Outreach* [online]., 1. Dostupné z: <http://forensicoutreach.com/library/nature-vs-nurture-the-role-of-childhood-abuse-in-making-a-murderer/>

hranicemi normality, „matčíným synáčkem“ zůstává i v dospělosti. Ve skutečnosti však k matce cítí silnou nenávist, kterou si není schopen sám přiznat a která není na první pohled patrná. Ve většině případů svou matku pachatel zabije. Ambivalentní vztah (citový vztah jednotlivce k nějakému objektu, dotyčný danou osobu nenávidí a zároveň ji má svým způsobem rád) je nejčtenějším prediktorem u sexuálních i nesexuálních sériových vrahů).⁵¹

4.3.4 Dělení sériových vrahů podle motivace

Sériovní vrazi jsou z psychologického hlediska velmi rozmanitou a nejednotnou skupinou. V 90% případů usvědčených sériových vrahů bylo znalci vyhodnoceno, že tito vrazi představují disociální osobnosti, které ignorují platné morální normy, jsou citově chladní, trpí nedostatkem empatie, typická je u nich absence viny a nízká frustrační tolerance.

Nejznámější forenzně psychologická klasifikace Holmese a de Burgera člení sériové vrahy do čtyř skupin:

Visionář

Tento typ vraha trpí odtržením od reality, má bludy nebo halucinace, které jej donutily k vraždě. Ve většině případech trpí psychotickou poruchou osobnosti a je považován za nepřičetného. Vizionář tvoří mezi sériovými vrahy naprostou výjimku.

Missionář

Jeho motivací je vnitřní přesvědčení, že svým zabíjením páchá správnou a prospěšnou věc. Většinou pociťuje vnitřní poslání, realizuje nemilosrdné tažení proti určitému typu lidí, mezi které většinou patří prostitutky, bezdomovci, narkomani. Tento pachatel není nepřičetný, na svoje jednání má reálný náhled, má pocit, že provádí očistu společnosti. Vyskytuje se u něj absence pocitu viny.

Hédonistický typ

U těchto vrahů není motivace jednotná, dělí se do tří skupin. První skupinou je klasický sexuální vrah, který je sadisticky zaměřený, sexuální rozkoš mu způsobuje usmrcování oběti („lust killer“). Do druhé skupiny patří vrazi, kteří nevráždí z důvodu sexuální rozkoše, ale ze zvědavosti. Touží po intenzivních a extrémních zkušenostech („thrill-oriented killer“). V českém jazyce můžeme pro tohoto pachatele použít výrazu „adrenalinový vrah“. U obou typů se můžeme

---

⁵¹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

setkat se sadistickými praktikami na místě činu, rozhodujícím je kognitivní aspekt motivace. Třetím typem je tzv. „komfort-oriented killer“. Zde je motivace zcela odlišná od předchozích dvou typů. Pro tento typ vraha není požitkem samotný akt usmrcování, zajímá ho majetkový prospěch. Pachatelé vyhledávají oběti s cílem spáchat pojišťovací podvod, s obětí navazují účelový vztah. Do této kategorie patří tzv. „černé vdovy“ – ženy, které vyhledávají starší muže, kteří následně na jejich „péči“ umírají.

Vrazi orientovaní na moc a kontrolu obětí (power/control)

Tito vrazi zabíjejí, protože se cítí silní. Mají pocit, že jsou pány nad životem a smrtí. Pokud se jedná o znásilnění, tak nejsou jako hédonističtí vrazi motivováni potěšením, ale tento akt je pouze dalším způsobem, jak ovládat oběť.

Někdy se objeví případ, který není možno podřadit ani pod jeden vzorec sériového zločinu. Tyto typologie jsou pro vyšetřovací praxi pouze poznávacími vodítky.⁵²

4.4 Organizovaný vs. neorganizovaný sériový vrah

Organizovaná/neorganizovaná klasifikace je jednou z nejčastěji citovaných klasifikací násilných sériových delikventů. Toto rozlišování mezi pachateli se provádí na základě kritérií, které lze vyvodit z vyšetřování na místě činu.⁵³ Tato typologie pachatelů je používána od roku 1974, je základem pro analýzu trestného činu, je reprezentována odborníky z FBI a slouží k rychlé tvorbě profilu možného pachatele. Proti této typologii se staví řada odpůrců, zejména zástupci školy investigativní psychologie. Je jí vytýkáno, že toto rozdělení má sklony k zobecňování, k nepřihlížení k osobnosti pachatele nebo k modu operandi.

Organizovaný pachatel

Tento pachatel vede řádný život, který se odráží ve způsobu, jakým se dopustil svých zločinů. Je uváděno, že má průměrně vysokou inteligenci, je sociálně kompetentní a pravděpodobněji než neorganizovaný pachatel má kvalifikované zaměstnání. Narcistický jedinec dobrého vzhledu, zaměřený sám na sebe. Pečlivý, pořádný, jezdí v dobrém autě. Komunikativní, často oblíbený. V mnoha případech

---

⁵² ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8.

⁵³ Act for libraries: Reports and publications. *FBI* [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/serial-murder>

žije s přítelkyní, nebo se oženil, může být dokonce otcem. Svůj čin dlouhodobě plánuje, často týdny, měsíce a někdy dokonce roky. Je si vědom své rostoucí touhy spáchat svůj čin. Sousedé nebo známí ho většinou popisují jako milého a velmi společenského. Ve skutečnosti je tento jedinec bez emocí, absence soucitu, má pocity lhostejnosti k lidskému životu. Vražednou zbraň si s sebou přinese a nenechává ji na místě činu. Typicky organizovaný pachatel za sebou zanechává tři místa činu: kde byla oběť unesena, kde byla zabita a kde je ukryto tělo oběti. Organizovaný vrah své oběti sleduje, vyčkává, často se s nimi setkává při nějakých společných akcích, okouzluje je nebo je uvede do situace, kdy je může přemoci. Typicky vlastní auto, které pak používá při svých zločinech. Sleduje zprávy a zajímá se o mediální odezvu svých činů.

Příkladem organizovaného vraha je neslavný Ted Bundy. Bundy byl tak organizovaný, že policie nebyla nikdy schopna lokalizovat místa činu, kde bylo zabito jeho prvních sedmnáct obětí. Šest z jeho obětí zůstává dodnes nezvěstných. Bundy se jednou odvolal na to, že je jediný Ph.D mezi sériovými vrahy. Navštěvoval právnickou školu, byl mimořádně inteligentní a pracoval jako konzultant pro státní republikánskou komisi. Byl zaměstnaný a vlastnil auto, ve kterém odstranil přední sedadlo, aby mohl snadněji přepravovat těla svých obětí. Bundy preferoval parky a vysoké školy, předstíral, že má zlomenou nohu a mladé dívky žádal o pomoc s jeho věcmi. Vždy je okouzluje svým vzhledem a milým chováním.⁵⁴

Neorganizovaný pachatel

Tento vrah je často popisován jako ne příliš společenský jedinec, spíše asociál, nemluvný, žijící ve většině případů sám, mívá většinou krátkodobé vztahy, sexuálně nezkušený. Nepořádný jedinec, vzhled pro něj není důležitý, často jezdí starším autem nebo dodávkou.⁵⁵ Místo činu u neorganizovaného pachatele je popisováno tak, že odráží celkový smysl nepořádku a velmi malé, pokud vůbec nějaké, plánování vraždy. Může být obtížné ho chytit, protože na rozdíl od organizovaného vraha není moc předvídatelný. Má neurčité a intenzivní vražedné fantazie, ale nevyvíjí žádný plán k jejich uskutečnění. Nepořádek na místě činu může zahrnovat důkazy, jako je krev, sperma a vražedná zbraň. Tělo je často zobrazováno v otevřeném pohledu, zpravidla ponecháno tam, kde došlo ke konfrontaci a je často

---

⁵⁴ Act for libraries: Reports and publications. *FBI* [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/serial-murder>

⁵⁵ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

vystaveno mimořádnému zmrzačení. Neorganizovaný pachatel často žije s rodiči nebo se svými pěstouny a má podprůměrnou inteligenci. Obvykle je nezaměstnaný a zabíjí v blízkém okolí svého domova.⁵⁶

Existuje ještě třetí kategorie a tou je „smíšený“ pachatel. Toto dělení vzniklo především z důvodu, že někteří pachatelé jsou kombinací obou typologií a nemohou být tak snadno zařazeni pod kategorii organizovaného nebo neorganizovaného pachatele. Jedná se o případy, kdy útok může zahrnovat více než jednoho pachatele, mohou existovat neočekávané události, které pachatel neplánoval, oběť se může bránit a původně plánované znásilnění může eskalovat ve vraždu.⁵⁷

4.5 Je týrání zvířat předzvěstí násilné kriminality?

Tuto problematiku jsem do své práce zařadila kvůli událostem poslední doby, kdy denně slyšíme a vidíme ve večerních zprávách informace o velmi brutálním týrání zvířat. Ve většině případů jsou pachateli mladí muži, kteří vztek obrazejí vůči bezbranným tvorům, kteří nemají možnost se bránit.

Spojení mezi krutostí ke zvířatům v dětství/raném dospívání a násilným a kriminálním chováním v dospělosti je téma po desetiletí zajímavé. Formální výzkum této záležitosti začal již v 60. letech s Meadovým článkem v roce 1964, včetně teorie, že dětská krutost ke zvířatům byla příznakem násilné osobnosti, která když nebude včas diagnostikována a léčena, tak může vést k „dlouhé kariéře epizodického násilí a vražd.“⁵⁸ Tento fenomén byl také studován jako součást triády včetně enuréze (pomočování) a fascinace ohněm.⁵⁹

Malé děti často tahají kočky za ocas nebo psy za chlupy. Toto jsou chvíle, kdy by je rodiče nebo jiní dospělí měli učit, aby si vytvořili empatii tím, že poukazují na pocity a potřeby zvířete. Nicméně, když dítě určitého věku vykazuje úmyslnou

---

⁵⁶ Act for libraries: Reports and publications. *FBI* [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/serial-murder>

⁵⁷ Act for libraries: Reports and publications. *FBI* [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/serial-murder>

⁵⁸ Haden, S.C., & Scarpa, A. (2005). Childhood animal cruelty: A review of research, assessment, and therapeutic issues. *The Forensic Examiner*, 14(2), 23-32

⁵⁹ MacDonald, J. M. (1963). The threat to kill. *American Journal of Psychiatry*, 120, 125-130; Hellman, D. S., & Blackman, N. (1966). Enuresis, fire setting, and cruelty to animals: A triad predictive of adult crime. *American Journal of Psychiatry*, 122, 1431-1435; and Wax, D., & Haddox, V. (1974). Enuresis, fire setting, and animal cruelty in male adolescent delinquents: A triad predictive of violent behavior. *Journal of Psychiatric Law*, 2(1), 45-72 in Haden, S.C., & Scarpa, A. (2005). Childhood animal cruelty: A review of research, assessment, and therapeutic issues. *The Forensic Examiner*, 14(2), 23-32.

krutost vůči zvířatům, která se opakuje, mělo by to být bráno velmi vážně. Je důležité nejen udržet zvířata v bezpečí, ale týrání zvířat v dětství je spojeno s jinými formami násilí a psychopatologie. Dítě, které týrá zvířata vyžaduje okamžitý zásah a léčbu. Násilné chování vůči zvířatům je často prvním projevem vážných emočních otřesů, které mohou eskalovat v extrémní násilí, proto se psychologové stále více zaměřují na týrání zvířat v dětství jako varovné znamení.⁶⁰

Problémové děti mají mnohem větší šanci na týrání zvířat. Zatímco méně než 5% dětí v USA uvádí, že úmyslně ublížilo zvířeti, u dětí na klinikách duševního zdraví se míry krutosti na zvířatech pohybují od 10 do 25%. Profesor Frank Ascione z University v Denveru a profesor Arnold Arluke ze severovýchodní Univerzity odhadují, že každé čtvrté dítě a dospívající s poruchou chování zneužívají zvířata. U dětí, které byly samy fyzicky zneužívány a vystaveny domácímu násilí, jsou tato procenta ještě vyšší. V hodnocení 1433 dětí ve věku 6 až 12 let Ascione zjistil, že mezi zneužívanými dětmi 60% týralo zvířata.

Týrání zvířat je často prvním příznakem vážného narušení u adolescentních a dospělých vrahů. Dne 1. Října 1997 Luke Woodham, student druhého ročníku na předměstí Jackson, ubodal svou matku k smrti a pak zahájil střelbu na spolužáky loveckou puškou, zabil dvě dívky a sedm dalších studentů zranil. Vyšetřovatelé později našli Woodhamův deník o mučení a zabití svého mazlíčka, které chlapec popisoval jako svoje „první zabití“. 21. května 1998 patnáctiletý Kip Kinkel zastřelil své rodiče před tím, než vyprázdnil zásobníky tří zbraní proti svým spolužákům na střední škole ve Springfieldu, zanechal za sebou jednoho mrtvého a 26 zraněných. Kip se často chlubil ve škole tím, jak mučil zvířata.⁶¹

Impulz zabíjet zvířata, který začíná v dětském věku u jednotlivců, kteří jsou potencionálními sériovými vrahy, může být založen na několika příčinách, ale neexistuje žádný standartní model dětského chování nebo životní zkušenosti, který by se týkal všech sériových vrahů. Může existovat základní touha odvádět svoje pokušení proti zdroji utrpení, vzteku a nebo zneužívání, které je přeměřováno na něco, co je malé a nemůže se bránit, protože skutečný cíl hněvu je příliš silný na to, aby mu pachatel mohl ublížit. Fascinace ohněm a zakládání požárů je běžnou alternativou krutosti ke zvířatům. Dalším problémem je enuréze, neboli pomočování, ve dne i v noci, které je důsledkem ponižování a zneužívání jedince. Tyto tři

---

⁶⁰ F. MELSON PH.D., Gail. Do Mass Killers Start Out by Harming Pets?. Psychology Today [online]. 2013, 2013, 1 [cit. 2018-03-10].

⁶¹ F. MELSON PH.D., Gail. Do Mass Killers Start Out by Harming Pets?. Psychology Today [online]. 2013, 2013, 1 [cit. 2018-03-10].

problémy patří do již zmíněné triády, kterou publikoval roku 1963 J.M. MacDonald pod názvem „The Threat to Kill“.⁶²

Rodinné zázemí, které zahrnuje urážlivé, nebo ponižující chování rodičů nebo opatrovníků, může způsobit, že dítě bude z tohoto prostředí hledat únik právě ve formě zakládání ohně nebo týrání a zabíjení zvířat. Sexuální a emocionální zneužívání od rodičů, starších nebo nevlastních sourozenců může způsobit, že jeden nebo všechny prvky MacDonaldovy triády budou vyvíjeny, většinou u mužů, ale ne nutně s důsledkem toho, že se všichni stanou sériovými vrahy.

Stručně řečeno, ačkoli neexistuje jednoznačná souvislost mezi krutostí zvířat jako předpokladem dětí, kteří se stanou sériovými vrahy, každé dítě, které projevuje neobvyklý zájem o oheň a krutost, zabíjení nebo týrání zvířat, vyžaduje zvýšenou pozornost.⁶³

4.6 Kasuistika

V poslední kapitole věnované speciálně sériovým vrahům rozeberu tři reálné případy z praxe. Důvodem této kasuistiky v mé práci je snaha o promítnutí zmíněných bodů v praxi.

4.6.1 Ted Bundy

V mé práci již několikrát zmíněný vrah z USA, který se přiznal, že během svého čtyřletého teroru zabil 36 žen.

Theodore Robert Cowell se narodil ve vermontském domě pro anonymní matky dne 24. Listopadu 1946, Louise Cowellové a byl původně vychován jeho prarodiči. Teddy, jak byl znám, věřil, že jeho prarodiče jsou jeho rodiče a že jeho matka byla jeho starší sestra, což byla okolnost, která byla v té době poměrně častá u nelegitimní porodnosti. Když se jeho matka vdala za Johnnieho Bundyho v roce 1951, její syn přijal jméno svého nevlastního otce a byl později znám jako Ted Bundy. Časem se rodina rozrostla o další čtyři děti, které Ted většinu času hlídal. Johnny Bundy se ho snažil zahrnout do táborových výletů a jiných aktivit otec-syn, ale chlapec zůstal citově oddělen od svého nevlastního otce. Ve škole se dobře učil a jeho přirozeně dobrý vzhled zvýšil jeho popularitu a zlepšil mu sebevědomí.

---

⁶² The Link between Serial Killers and Animal Cruelty. *Act for Libraries* [online]. 2017, 2017, 1 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.actforlibraries.org/the-link-between-serial-killers-and-animal-cruelty-2/>

⁶³ The Link between Serial Killers and Animal Cruelty. *Act for Libraries* [online]. 2017, 2017, 1 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.actforlibraries.org/the-link-between-serial-killers-and-animal-cruelty-2/>

Ještě než dokončil střední školu, byl Bundy kompulzivní zloděj a byl na nejlepší cestě stát se amatérským zločincem. Byl zatčen dvakrát jako mladistvý, ale tyto záznamy byly později z evidence vyřazeny. Bundy popsal, že od mladého věku byl fascinován obrazy sexu a násilí.

V roce 1967, když byl Bundy studentem na Washingtonské univerzitě, setkal se s dívkou, která měla mít nejdůležitější vliv na jeho život. Stephanie Brooksová pocházela z velmi bohaté rodiny a Bundy se do ní hluboce zamiloval. Ona jeho city neopětovala až tak vášnivě a popsala ho jako nezralého člověka bez ambicí a když v roce 1968 dokončila školu, vztah náhle ukončila. Bundy byl naprosto zničený a tato devastace měla mít zásadní dopad na jeho život a velká většina jeho budoucích obětí byla vybrána pro jejich fyzickou podobnost s Brooksovou, kterou se stal celoživotně posedlý.

Bundy na chvíli zanechal studií na vysoké škole a když zjistil svůj skutečný původ – že jeho matka není jeho sestrou, za kterou ji celý život považoval, způsobilo mu to významnou psychickou ránu. Po nějaké době se opět vrhl do studií, tentokrát se stal studentem ve svém oboru – psychologie. Projevoval také velký politický zájem a stal se charismatickým republikánským bojovníkem. V témže čase pěstoval nový vztah, který měl trvat pět let, s Meg Andersemovou, rozvedenou mladou ženou, avšak jeho posedlost Brooksovou stále pokračovala. Když se s ní opět v roce 1973 setkal, byla ohromena Bundyho proměnou a obdivovala jeho jmění a úspěchy. Opět spolu navázali vztah, aniž by Brooksová a Andersemová o sobě navzájem věděly. Když Brooksová začala věřit, že jejich vztah může vést k sňatku, Bundy náhle přerušil kontakt, stejně jako ona před šesti lety. Tato pomsta mu přinesla trochu uspokojení, ale jeho hněv byl sublimován do řady brutálních útoků na ženy, které byly Brooksové fyzicky podobné.

Dne 4. ledna 1974 se Joni Lenz stala jednou z mála žen, které přežily brutální útoky Bundyho, ale znásilnění jí způsobilo trvalé a masivní poškození, které bylo psychicky i fyzicky traumatizující. 21-letá Lynda Ann Healy, štíhlá, hezká, dlouhovlasá studentka práv takové štěstí neměla – zmizela dne 31. ledna 1974 a policisté navzdory obavám jejich rodičů nijak nereagovali. Po zmizení dalších sedmi mladých dívek byla policie nucena přehodnotit svůj postoj. Všechny zmizelé dívky měly výraznou podobnost a zmizely nevysvětlitelně během několika následujících měsíců. Těla dvou těchto dívek byla později identifikována jako Janice Ottová a Denise Naslundová, která zmizela 14. července. Očití svědci si pamatovali podivného muže se sádrou na rameni, který řídil vůz Volkswagen Beetle. Charismatický Bundy žádal mladé dívky, zda by mu mohly pomoci s učebnicemi

a věcmi do auta, proto měl na ruce falešnou sádku. Bundy se přesunul do Utahu a během října a listopadu zavraždil další čtyři oběti, z nichž jedna se ukázala být dcerou místního policejního šerifa.

Policie v Utahu si všimla, že znaky brutálního znásilnění, sodomy a tupého silového traumatu se podobaly případům ve Washingtonu, které byly zaznamenány dříve a požádali o pomoc tamní kolegy a společně sestavili přesný popis pachatele pomocí očitých svědků. Ozvala se Meg Andersonová, partnerka Bundyho a uznala, že popis odpovídá jejímu partnerovi.

Bundyův neúspěšný pokus o únos Carol DaRonch z obchodního centra v Utahu dne 8. listopadu 1974 poskytl policii další potvrzení Bundyho identity a vzorku krve, který byl výsledkem boje s Carol DaRonch. Týž den bohužel neměla takové štěstí Debby Kentová a byla Bundyem zabita. Následující dva měsíce nebyly identifikovány žádné další oběti, dokud nebyla brutálně zavražděna Caryn Campbell dne 12. ledna 1975 v Coloradu. Její vražda vykazovala stejné znaky jako předchozí Bundyho vraždy. Policie si uvědomovala, že Taylorské hory ve státě Washington jsou oblíbeným dumpingovým místem pro Bundyho oběti a rozsáhlé prohledávání odhalilo další tři těla, přičemž všechny oběti byly zavražděny stejným způsobem.

Dne 16. srpna 1975 byl Bundy po krátkém pronásledování zadržen v Salt Lake Country, poté, co místní policista poznal jeho VW Beetle. Prohledání vozidla odhalilo pouta, lyžařskou masku a páčidlo a Bundy byl zatčen. Policie byla přesvědčena, že mají svého sériového vraha a Carol DaRonch ho poznala při rekognici. Bylo zahájeno rozsáhlé vyšetřování, ale Bundy stále trval na své nevinně a navzdory důkazům o jeho kreditní kartě, které ho spojovaly s oblastí Taylorských hor ho policie nedokázala přesvědčivě s vraždami spojit.

První soud se konal dne 23. února 1976 v Utahu kvůli neúspěšnému únosu DaRonchové. Bundy byl shledán vinným a odsouzen k trestu odnětí svobody v ústavní věznici v Utahu. Vyšetřovatelé z Colorada byli tímto výsledkem nespokojeni a uvedli, že mají dostatek důkazů k tomu, aby byl Bundy zatčen za vraždu Caryn Campbell a podali proti němu dne 22. října 1976 obvinění, které vedlo k jeho vydání do Colorada v dubnu 1977. Ještě než začal další soud, Bundy začal plánovat útěk. Rozhodl se, že se bude sám před soudem obhajovat a byl mu poskytnut přístup do knihovny, aby si mohl svůj případ prostudovat. Během návštěvy knihovny se mu podařilo vyskočit z okna. Policie prohledala celé okolí a Bundy byl spatřen o osm dní později, když opustil úkryt s úmyslem opustit město. Navzdory dostatečnému zabezpečení se mu dne 30. prosince 1977 podařilo opět uniknout tak, že vyšplhal přes zavěšený stropní panel v Garfieldské věznici, kde byl držen před soudním

řízením. Jeho únik nebyl zaznamenán až do příštího dne. Mezitím se Bundy dostal do Chicaga a poté cestoval na Floridu. Používal jméno Chris Hagen a podnikal menší krádeže. Nebyl schopný uklidnit svoje vražedné impulzy a znovu udeřil dne 14. ledna 1978 v domě na Floridské státní univerzitě. Čtyři studentky byly brutálně sexuálně zneužity a dvě z nich zemřely v důsledku útoků, které eskalovaly ve velké násilí, dokonce i nad standarty Bundyho. Dvě přeživší měly nesmírné štěstí, stejně tak ale Bundy – místní vyšetřovatelé o něm nevěděli a důkazy nashromážděné na místě činu se ukázaly jako nedostačující.

Bundy znovu udeřil dne 9. února 1978, na 12ti letou Kimberly Leachovou, unesl ji od její školy, sexuálně napadl a uškrtil. 15. února byl velmi podobným způsobem jako v roce 1975 zastaven policistou poté, co měl na svém autě kradené poznávací značky.

Druhý soud se konal dne 25. června 1979 v Miami na Floridě kvůli obvinění z útoků na Floridské státní univerzitě. Svědectví jedné z žen, které útok přežily se ukázalo být Bundymu osudným. Svědčilo proti němu velké množství důkazů včetně dentálních. Porota vrátila výrok o vině a 30. července 1979 soudce odsoudil Bundyho k trestu smrti na elektrickém křesle. Bundy stále pokračoval ve svém tvrzení, že je nevinný a třetí soudní proces souvisel s vraždou Kimberly Leachové. Jeho obhájce se snažil postavit obhajobu na tom, že byl Bundy nepřičetný. Bundy v této fázi ztratil všechny stopy svého sebevědomého jednání a objem forezních důkazů a svědectví očitých svědků, které ho spojovali se zločiny, přesvědčili porotu, aby byl opět shledán vinným. Další věta o smrti elektrickým proudem byla vyslovena dne 7. února 1980.

Bundy byl popraven dne 24. ledna 1989 v 7 hodin ráno, přičemž si s sebou vzal tajemství skutečného počtu obětí. Jeho tělo bylo spáleno a jeho popel byl rozptýlen přes stejnou horskou oblast Washingtonského státu, která sloužila jako oblíbená skládka těl jeho obětí.⁶⁴

4.6.2 John Arthur Shawcross

Rozhodla jsem se do svého výběru zařadit tohoto vraha z důvodu, že jsou u něj přítomny téměř všechny prediktory, které jsem ve své práci zmínila, jako úrazy hlavy, enuréza, psychické poruchy, byl zneužíván tetou a psychicky týrán matkou. Mezi jeho sexuální preference patřil především brutální sadismus, bisexualita, pedofilie, zoofilie a jiné. Vybíral si nespécifikované oběti, většinou prostitutky,

---

⁶⁴ *Ted Bundy Crime + Investigation* [online]. 2017 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.crimeandinvestigation.co.uk/crime-files/ted-bundy>

motivačně zařazen pod visionáře, dalším vraždícím pohonem pro něj bylo vzrušení a sex. Zavraždil 11 žen mezi lety 1988 až 1990 a získal přezdívku „*Vrah od řeky Genesee*“.

Narodil se roku 1945 a vyrůstal v domácnosti, kde vládla dominantní matka, která fyzicky i psychicky týrala nejen jeho, ale i svého submisivního muže, prarodiče a ostatní děti. K vynucování poslušnosti se nebála použít nůž a hrozbu fyzické likvidace. John v sedmi letech prodělal zánět mozkových blan a několik menších úrazů hlavy. Protože už nechtěl být vystaven neustálým výhrůžkám své matky, rozhodl se, že bude žít nějaký čas u tety. Jeho příbuzná ho ale začala sexuálně zneužívat. O dva roky později měl homosexuální vztah s chlapcem ze sousedství, ve dvanácti letech byl přistižen ve stáji při styku s dobyt看kem. Když mu bylo čtrnáct let, začal udržovat pravidelný incestní styk se svou sestrou.

Ke svým vrstevníkům ve škole se choval násilnický, šikanoval je a agresivně se choval i k dospělým. Poprvé byl odsouzen v osmnácti letech za výtržnictví. Po propuštění vedl několik let normální život, oženil se a založil rodinu. Zanedlouho se ale rozvedl a opět oženil. Poté nastoupil do armády, absolvoval základní vojenský výcvik a byl převelen do Vietnamu. Zde se začaly prohlubovat jeho úchylinky, byl fascinován popravami mladých dívek a dětí, projevovaly se u něj známky pedofilie a kanibalismus. Pro své okolí se stal nevyzpytatelným a nebezpečným tyranem. Po návratu domů dosáhlo jeho patologické chování vrcholu, tvrdil, že ho posedl kanibal ze 13. století, který ho nutí vraždit.

První vraždu spáchal roku 1972. Unesl desetiletého chlapce, znásilnil ho a značně jeho tělo znetvořil. Únos byl zaznamenán několika svědky a policie zahájila pátrání. Než byl dopaden, spáchal ještě stejně brutální zločin na malé dívce. Byl odsouzen na dvacet pět let a po čtrnácti letech byl propuštěn na svobodu za dobré chování. Ačkoli si s sebou nesl pověst surového násilníka, našel si místo k žití, kde o jeho minulosti sousedé neměli ani ponětí. Brzy na to se potřetí oženil a začal pracovat jako prodavač rychlého občerstvení. Ještě ten rok, krátce po jeho sňatku, bylo na břehu řeky Genesee nalezeno tělo místní prostitutky. Následující měsíce začala řeka vyplavovat další a další těla. Městem zavládla panika. Shawcross se často zastavil na místě, kde bylo policií nalezeno tělo, přidal se k davu zvědavých diváků a nezdráhal se ani hovořit s policií o svých názorech na potenciálního pachatele.

Policie byla bezradná, časový odstup mezi vraždami se zkracoval a brutalita vzrůstala. Policie požádala FBI o spolupráci na vyšetřování. Byl vytvořen profil vraha, který byl mnoho let pokládán za chybný a který výrazně zbrzdil proces

vrahova dopadení. Tehdejší domněnka zněla, že pachatel je pravděpodobně hubený běloch, věkově kolem dvaceti pěti let. V místní komunitě ani blízkém okolí ale nikdo takový spatřen nebyl.

Zásadní zlom nastal v roce 1990, kdy policisté z pátracího vrtulníku zahlédli v ledu v zamrzlém jezeře torzo ženského těla. Blízko nálezů byl spatřen muž, který močil do láhve. To byl první náznak, že by se mohlo jednat o hledaného pachatele, neboť v rámci organizovanosti nechtěl nechat na místě činu žádnou stopu. Shawcross byl zatčen, ale policisté proti němu neměli žádný důkaz kromě jeho přítomnosti na místě nálezů těla. Těsně před tím, než měl být pro nedostatek důkazů propuštěn na svobodu, policejní technici našli v kufru jeho auta zapadlou náušnici, která se shodovala s předmětem nalezeným na místě činu u jedné z vražd.

Shawcross dlouhé hodiny mlčel a k činům se nechtěl přiznat. Vyšetřovatelé použili alternativní metodu, kdy ho v rámci výslechu uvedli do hypnózy. V hypnotickém stavu pachatel vystupoval jako středověký kanibal. Když se probudil, začal sám hovořit o třinácti vraždách. Popisoval, jak dívkám rozřezával tělo, vyjímal orgány, které si následně odnášel domů a sexuálně se nad nimi ukájel. Popsal také to, jak všem obětem vyřízl pohlavní orgány a snědl je.

Soud byl touto výpovědí šokován a vrah byl odsouzen k trestu odnětí svobody v délce trvání 250 let. Shawcross, tehdy obězní čtyřicátník se ve vězení počtvrté oženil. Zemřel přirozenou smrtí v roce 2008.⁶⁵

4.6.3 Dana a Jaroslav Stodolovi

Tento případ je jedním z posledních sériových vražd na území České republiky. Již od začátku vražedného jednání manželů byla kauza doprovázena chybnou a neprofesionální prací policie, která mnohá úmrtí uzavřela jako sebevraždy, i přes to, že zde byly evidentní stopy cizího zavinění.

Manželé Stodolovi si vybírali zejména starší oběti, které žili v menších městech nebo na vesnicích. Jejich vražedným motivem byl zisk, vraždící série trvala 379 dní a na kontě mají minimálně 8 obětí. Většinou vnikli nenásilně do domu obětí a požádali o vodu nebo jinou drobnost. Poté ale nastalo krvavé běsnění, které znamenalo pomalou a bolestivou smrt pro starého důvěřivého člověka. Své oběti mučili tak dlouho, dokud jim nebylo prozrazeno místo, kde mají ukryté peníze nebo šperky. Poté své oběti uškrtili (např. telefonním kabelem) nebo byla oběť zuřivě ubodána několika desítkami ran.

---

⁶⁵ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vraždů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vraždů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

Stodolovi spadali do kategorie neorganizovaného vraždění, většinou vraždili ve vesnici, kde zrovna žili, což pro ně byl osudný krok a roku 2002 byli zadrženi. Během soudního přelíčení se jejich do té doby idylický vztah rozpadl a svalovali vinu jeden na druhého.

Média vytvořila o této kauze obecné povědomí tak, že v roli manipulovaného a submisivního byl Jaroslav Stodola. Ten tvrdil, že strůjcem a organizátorem celého plánu byla jeho žena a že on pouze vykonával její pokyny, kradl a někdy vraždil. Toto bylo však mylné tvrzení, vývoj kauzy ukazuje, že každý z manželů nese stejný podíl viny, vraždili jak společně, tak každý sám, bez nátlaku toho druhého.

První vražda

Obětí byl muž ve věku 75 let. Původní plán měl být takový, že Jaroslav vnikne do domu oběti, sváže muže, okrade jej a poté nepozorovaně uteče. Jeho žena Dana měla zatím zůstat v domě své matky, u které žili a hlídat, aby nebyl odchod jejího muže zaznamenán. Tento plán ale nevyšel, neboť napadený muž se začal bránit a Stodolovi strhl masku z obličeje. Ten zpanikařil a muže uškrtil. Dále si počínal velmi organizovaně. Tělo uložil do postele, přikryl jej, kolem rozestavěl svíčky, které způsobily, že začal dům po jeho odchodu hořet a s požárem zmizely i klíčové stopy. Před svým odchodem ještě důkladně prohledal dům a kromě peněz odcizil také nářadí, konzervy a víno. Lékař, který prováděl ohledání těla do protokolu zaznamenal domněnku, že se jedná o sebevraždu a jako příčinu uvedl požár. Patolog, který prováděl pitvu zjistil, že oběť měla tržně zhmožděná poranění v čelní krajině, spánkové a temenní, ale přehlédl zlomeninu jazyky a lokální pohmoždění, které vždy svědčí o tom, že bylo vedeno násilí na krk, zpravidla rdoušením. Kriminalisté čin vyhodnotili jako sebevraždu, až později exhumace prokázala, že se jednalo o vraždu. Na pohřbu tohoto muže zvonil jeho vrah, Jaroslav Stodola, který se zúčastnil i hostiny a později odešel s výslužkou a stokorunou v kapse od příbuzných oběti.

Druhá vražda

Obětí byla žena ve věku 69 let, která byla nedoslýchavá a bydlela hned vedle domu, kde byla spáchána první vražda. Poté co Stodolová vnikla do domu, ženu udeřila několikrát do hlavy. Stodola, následně ženu vyslýchal a snažil se zjistit, kde má ukryté cennosti. Když žena nic neřekla, tak ji uškrtil. Z domu byly manželé odcizeny peníze, šperky, ložní prádlo a prášek na praní. Na dvoře ženina domu vykopali mělký hrob, kde mrtvou ženu následně pohřbili. Když v domě zazvonil telefon, Stodolová jej zvedla a přes kapesník hovořila s dcerou oběti. Poté si ještě

v domě oběti uvařili kávu a v klidu ji vypili. Rodina se po týdnu obrátila na policii s tím, že se ženě nemohou dovolat. Policisté sice prohledali dům, ale zahradu nikoliv. Několik svědků, včetně dvou manželů – manželů Stodolových dosvědčilo, že ženu naposledy viděli na zastávce směrem k blízkému městu. Bohužel nikdo již neviděl ženu večer přijíždět zpět. Bylo po ní vyhlášeno pátrání a k podrobnějšímu ohledání domu nebyl důvod. V době, kdy už byli Stodolovi zatčeni, vyšlo najevo, že se žena na pohřbu souseda (viz první vražda) svěřila, že podle ní byl soused zabit, neboť v den vraždy viděla z jeho domu někoho odcházet.

Třetí vražda a čtvrtá vražda

Obětí byla žena ve věku 62 let a muž ve věku 66 let. Opět zde bylo velmi velké pochybení policie a dalších vyšetřovacích orgánů. Manželé se do domu dostali pod záminkou, že potřebují vodu. Poté se rozdělili a každý svou oběť svázal nalezenými šátky a hadry a samostatně vyslýchal. Žena ze strachu o manželův život prozradila skrýš, kde měla ukryté peníze, konkrétně 10.000 Kč. Muž ale zapíral a tak ho Stodola uškrtil kabelem od lampičky. Poté stejným způsobem připravil o život i ženu. Stodolovi se vrátili k modu operandi z první vraždy, kdy místo činu upravili tak, aby vše vypadalo jako sebevražda. Oběti rozvázali, v kuchyni si v klidu vykouřili pár cigaret, poté zavřeli okna a Stodola otevřel kohoutky sporáku a nechal unikat plyn.⁶⁶ Z domu bylo odcizeno spousta věcí, mezi které patřily videokazety, videorekordér, mobilní telefon, elektrický holící strojek. Sousedé viděli na zahradě pobíhat králíka a volali na manžele, aby si ho šli odchytnout. Jelikož na volání nikdo nereagoval, sousedé informovali zetě zavražděných. Ten ještě téhož dne ve 21:30 zavolal policii.

Lékař, který byl přivolán na místo, konstatoval smrt obou manželů a jako příčinu označil otravu plynem. Manželé používali k vaření desetikolové propanbutové lahve a jelikož vzniklo podezření, že úmrtí manželů by mohlo být způsobeno neodbornou instalací plynového sporáku, byly následující den zahájeny úkony trestního řízení a to ve věci podezření z trestného činu „ublížení na zdraví z nedbalosti“ (§148 odst. 1 tr. zákona). Byla nařízena soudní pitva a vyžádán posudek znalců pro plynová zařízení.

Pitvou nebylo zjištěno žádné poranění ani známky cizího zavinění či násilí, které by mohly mít podíl na smrti manželů, nebo být jejich příčinou. Jako příčinu

---

⁶⁶ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

smrti znalci označili „*akutní selhání srdeční činnosti a otok mozkové tkáně v důsledku zadušení v prostředí v výrazném nedostatku kyslíku.*“ V krční krajině ale musely být jasně patrné stopy po škrcení.⁶⁷ Vzhledem k použité zbrani se na krku musely nacházet značné strangulační rýhy. Sebevraždu otravou plynem vyloučili i soudní znalci z oblasti plynových zařízení, jelikož nenalezli žádný důvěryhodný důkaz o spontánním úniku plynu a o možnosti, že by uniklý plyn pokryl obě místnosti, kde byla těla nalezena a že by byl únik v takovém množství, aby byl smrtelný.

Značné pochybení bylo i na straně kriminalistů, kteří nevěnovali pozornost věcem, které byli na místě činu odcizeny a nedopalkům cigaret, které na místě zajistili. Tyto nedopalky nebyly poslány na expertízu i přes to, že zde byla podezřelá okolnost a to ta, že ani jeden z manželů nekouřil.⁶⁸

Pátá vražda

Obětí byla žena ve věku 78 let a zabila ji sama Stodolová. Stodola prý o tomto činu až do vyšetřovací vazby nevěděl. Ženu si vytipovala sama a přepadla ji v domě. Nejprve ženě zacpala ústa roubkem, poté ji dvakrát uhodila do hlavy dřevěným válečkem a následně ženu ubodala ranami do hrudníku. Z domu odcizila hotovost ve výši 20.000 Kč. V domě zahladila stopy, vytřela podlahu a následně ještě s ženou jednu noc přespala pod jednou střechou.⁶⁹

Šestá vražda

Stodolovi se vrátili do vesnice, kde vraždili v prvním a druhém případě. Obětí se stal muž ve věku 81 let. Byl policií nalezen na půdě svého domu, okolo krku měl smyčku z telefonního kabelu a z nosu a úst mu tekla krev. Na podlaze ležela převrácená stolička. Lékař konstatoval smrt zadušením, nezjistil žádné stopy cizího násilí a ve věci byla nařízena pitva.

Až pitvou bylo na těle zjištěno celkem jedenáct stop, které prokazovaly cizí zavinění a použití násilí cizí osobou. Patolog tuto skutečnost sdělil policii, ale odpovědí mu bylo, že smrt je jednoznačně sebevražda a že poranění vzniklo poté, co se smyčka přetrhla a tělo spadlo na zem.

---

⁶⁷ Kriminalistika: Muzeum zla. *Kriminalistika* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://kriminalistika.eu/muzeumzla/stodola/stodola.html>

⁶⁸ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁶⁹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

Pozdějším vyšetřováním a rozhovory se Stodolou bylo zjištěno, že Stodola oběť nejprve několikrát udeřil do hlavy a poté se ji pokusili společně se Stodolovou vytáhnout po strmých schodech na půdu. Tam mrtvému muži ovázali krk telefonním kabelem, ale když se ho snažili pověsit na trám, kabel se přetrhl. O zavražděném muži bylo známo, že velmi špatně viděl a nosil brýle se silnými dioptriemi. Ty však v době nálezu těla ležely na stole v kuchyni. Podezřelý na tomto případu bylo tedy i to, jak by mohl muž v jeho věku a fyzické kondici vylézt na půdu po strmých schodech, uvázat si smyčku z telefonního kabelu a spáchat sebevraždu a to vše bez brýlí, které měli dvanáct dioptrií.⁷⁰

Sedmá a osmá vražda

Poslední vražedný útok manželů Stodolových byl zároveň jejich největším. Oběťmi byly sestry ve věku 62 a 52 let. Útok jako zázrakem přežila jejich devadesátiletá matka. Stodolovi v té době bydleli na ubytovně, která se nacházela jen 50m od domu, kde ženy bydlely. Stodolovi zaslechli, že sestry mají v plánu koupit dům a z toho vyvodili, že u sebe mají značné množství peněz. Stodolovi pojali plán místo činu uzpůsobit tak, aby to vypadalo jako souboj dvou sester, který nepřežila ani jejich matka. Jednu sestru Stodola uškrtil, poté se vrhl na nejstarší ženu, zalehl ji a dusil polštářem. Když se žena přestala hýbat a bránit, měl za to, že je mrtvá. Druhou ze sester odvedli Stodolovi do koupelny, kde napustili vanu, ženu Stodola uškrtil a poté ji pořezal nožem zápěstí, aby to celé vypadalo jako sebevražda. V domě však našli pouze 10.000 Kč a tři vkladní knížky.

Nejstarší žena, matka dcer, která útok přežila, policistům sdělila, že vraha poznala a že se jedná o Jaroslava Stodolu, který bydlí na nedaleké ubytovně.⁷¹

Policisté Stodolu na ubytovně nezastihli, neboť bezprostředně po činu odjel se svou ženou k její matce do Kutné Hory. Po jejich návratu ho kriminalisté navštívili a značně překvapení a nejistý Stodola sám od sebe vyslovil domněnku, že by ženy mohly být zavražděny. V té době ale byla ve hře pouze jediná verze a to ta o vzájemné nevraživosti sester. Stodolu ale museli ponechat na svobodě, neboť neměli k dispozici výsledky některých expertíz.⁷²

---

⁷⁰ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁷¹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁷² Kriminalistika: Muzeum zla. *Kriminalistika* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://kriminalistika.eu/muzeumzla/stodola/stodola.html>

Vyhodnocování důkazů proti Stodolovým trvalo policistům několik týdnů během kterých se událo hned několik událostí. Stodola se pokusil o sebevraždu, spolykal 200 pilulek různých léků, což by pro většinu lidí byla smrtelná dávka. Pokus o sebevraždu přežil.⁷³ Zásadní zlom nastal 3. února 2002, kdy manželé naplánovali další, tentokrát nepodařený, pokus o vraždu. Dana Stodolová se před osamělým domkem sesunula k zemi a předstírala bezvědomí. Stodola poprosil majitele domku o vodu. Muž ve věku 78 let vodu přinesl, v té chvíli ale vytáhl Stodola nůž a muže donutil vlézt do sklepa svého domu, kde po něm neustále žádal peníze. Oba manželé prohledali dům a odnesli si jen mobil a cukrovinky. Na odchodu ale potkali policistu, který Stodolu osobně znal. Přepadený majitel domu se dokázal dostat ze sklepa a zavolat policii. Druhý den byli Stodolovi převezeni do Kutné Hory.

Kriminalisté, kteří Stodolu vyslyšeli v souvislosti s vraždami sester se z něj snažili dostat přiznání. Sám pak začal mluvit o dalších vraždách. U obou manželů byla přítomna závislost na alkoholu a barbiturátech, ale v době ataků byli plně příčetní. Případ provázely různé kompetenční spory, neboť vražedný rádius Stodolových se odehrával ve třech krajích.⁷⁴

Manželé byli roku 2004 odsouzeni na doživotí. Dnes jsou rozvedeni a údajně spolu vůbec nekomunikují.⁷⁵

---

⁷³ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁷⁴ Kriminalistika: Muzeum zla. *Kriminalistika* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://kriminalistika.eu/muzeumzla/stodola/stodola.html>

⁷⁵ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

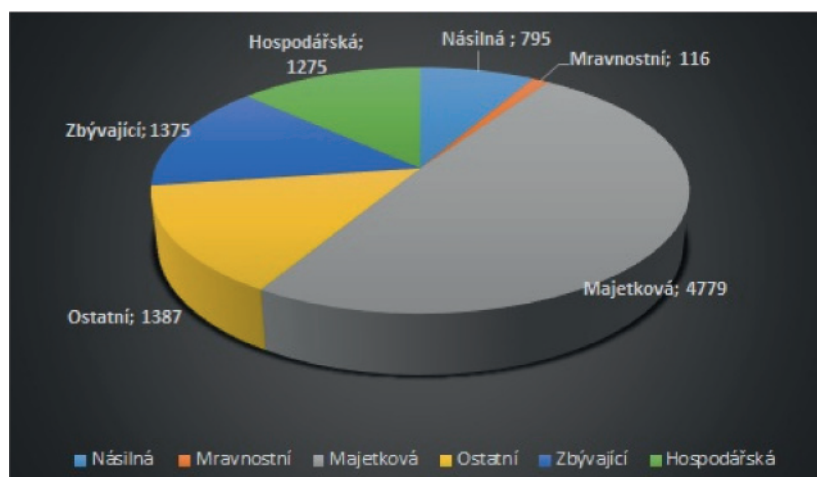
5 POHLED KRIMINOLOGIE

5.1 Kriminologie jako věda

Kriminologii můžeme charakterizovat jako nauku o kriminalitě (zločinnosti). Zločin chápeme jako narušení společenského vztahu a je nutné, aby byl zkoumán v souvislosti s tímto narušením. Kriminologie se zabývá nejen zločinem jako takovým, ale též jeho obětí a pachatelem a zkoumá příčiny, které pachatele ke zločinu vedly.

Klinická kriminologie zkoumá pachatele, jako jednotlivce, zabývá se jeho charakteristikami. Další samostatnou částí kriminologie je viktimologie (nauka o oběti). Kontrola kriminality je také předmětem kriminologie, do této oblasti je třeba zařadit nauku, která se nazývá penologie a zkoumá trestní sankce, jejich výkon a účinky.⁷⁶

5.2 Graf porovnání jednotlivých druhů kriminality v Plzeňském kraji v letech 2014-2017⁷⁷

5.3 Pachatel z pohledu kriminologie

Pachatel je z pohledu kriminologického chápán nejen jako osoba, která se dopustila trestného činu označeného v zákoně, ale do této kategorie jsou zahrnuty i osoby, které nejsou orgány činnými v trestním řízení stíhány, zejména pro nedostatek věku nebo nepříčetnost. Kriminologie se zabývá i pachateli, kteří si již svůj trest odpykali, nebo tzv. potencionálními pachateli. Rovněž se zajímá o osoby,

⁷⁶ GRIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-614-3.

⁷⁷ Policie ČR: *Statistika kriminality za rok 2017* [online]. 2018 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statistika-kriminality-za-rok-2017.aspx>

které se vyznačují tzv. sociálně patologickým chováním (osoby závislé na alkoholu či drogách, chorobní hráči, prostitutky apod.)

Tuto kapitolu nebudu v mé práci více rozebírat, neboť osobě pachatele, byť sériového, byla v mé práci věnovaná značná část.

5.4 Oběť trestného činu

5.4.1 Viktimologie

Viktimologie je vědní obor, je to podobor kriminologie. Zkoumá oběť trestného činu, je studiem etiologie (nebo příčin) viktimizace, dopadů trestného činu na oběť, zabývá se tím, jak se systém trestního soudnictví přizpůsobuje a pomáhá obětem trestného činu.⁷⁸

Předmět viktimologie je tvořen šesti skupinami jevů, kterými jsou:

- 1) *Osoba oběti (biologické, psychické a sociální vlastnosti)*
- 2) *Vztahy mezi obětí a pachatelem*
- 3) *Proces viktimizace (role oběti v něm)*
- 4) *Role oběti v procesu odhalování, vyšetřování a soudního projednávání věci*
- 5) *Pomoc oběti, způsoby jejího odškodnění a rehabilitace*
- 6) *Ochrana oběti před viktimizací⁷⁹*

V posledních letech se vyvinul relativně samostatný obor kriminalistická viktimologie. Ta zkoumá oběť jako zdroj informací o trestném činu, které jsou potřeba pro jeho odhalení a objasnění. Zabývá se tím, jakou roli hraje oběť při oznamování trestných činů, při výslechu svědků – poškozených, zabývá se také spoluprací s obětí při rekognici, rekonstrukci trestného činu a jiných kriminalistických úkonech.⁸⁰

Každý jedinec se může stát obětí trestného činu, je však dokázáno, že tato pravděpodobnost není v populaci rozložena rovnoměrně. Riziko, že se člověk stane obětí závisí mimo jiné na jeho vlastnostech, na zaměstnání, jeho chování a prostředí, v němž se pohybuje. Taxikáři mají větší šanci stát se obětí loupežného přepadení než traktoristé. Policisté, kteří jsou ve službě jsou častěji fyzicky napadáni než soudci. Pro vyjádření stupně rizika se používá pojem „viktimnost“.

---

⁷⁸ Introduction to Victimology. *Victimology* [online]. 2018 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://uk.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/83271_Chapter_1.pdf

⁷⁹ GRIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-614-3

⁸⁰ GRIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-614-3

Viktimmnost je úzce spjata se zaměstnáním, které určitá osoba vykonává. Existují rizikové skupiny povolání mají vysokou míru viktimmnosti. Patří sem policisté, strážníci, obsluha čerpací stanice nebo například zaměstnanci banky.

Věk hraje při viktimmnosti také roli, mladí se stávají častěji oběťmi trestného činu a to především díky způsobu svého života.

Některé psychické vlastnosti přispívají k viktimmnosti. Např. lidé, kteří jsou zvýšeně agresivní, snadno se dostávají do potyček, nejdříve slovních, poté i fyzických. Vlastnosti jako jsou dobrodružnost, lehkovážnost a důvěřivost jsou typické pro oběti znásilnění (např. při autostopu).

Dalším významnou sociální charakteristikou z hlediska viktimmnosti je příslušnost k minoritám. Cizinci, přistěhovalci, nábožensky nebo rasově odlišné skupiny jsou často oběťmi násilností, rasové nenávisti nebo urážek. Častými oběťmi ataků jsou i homosexuálové, nebo osoby trpící mentální retardací, osoby projevující se asociálně nebo pohybující se v podsvětí, sem řadíme prostitutky, pasáky, členy gangů.⁸¹

5.5 Vražda z pohledu kriminologie

Vraždy (podle §140 odst. 1. tr. zákoníku) jsou ve struktuře násilné kriminality zastoupeny podílem kolem 1%. I když vraždy, neboli násilná usmrcení jiného, netvoří výraznější podíl, je třeba jim věnovat zvýšenou pozornost a to především kvůli jejich závažnosti a nenávratnosti důsledků.

Od roku 1989 byl zaznamenán na území ČR významný nárůst vražd. V roce 1990 vzrostl počet vražd téměř na dvojnásobek. V roce 1989 bylo těchto skutků zaznamenáno 126, o rok později došlo k navýšení na 212. Nejvyšší počet vražd byl zaznamenán v letech 1998, kdy počet vražd činil celkem 313. V roce 2013 bylo na území ČR spácháno 182 těchto skutků. Trestné činy vraždy patří mezi ty s největší mírou objasněnosti. V roce 2013 činila objasněnost 90,7% a mezi pachatelé převažovaly osoby mužského pohlaví (85,5%).

V praxi můžeme rozdělit vražedná jednání podle motivace pachatele a způsobu provedení činu. Podle takticko-statistické klasifikace (TSK) sem řadíme vraždy loupežné, sexuální, vraždy motivované osobními vztahy, na objednávku, vraždy novorozeného dítěte matkou a ostatní vraždy. V rámci tohoto vymezení stále převažují vraždy motivované osobními vztahy, které bývají vyústěním dlouhodobých

---

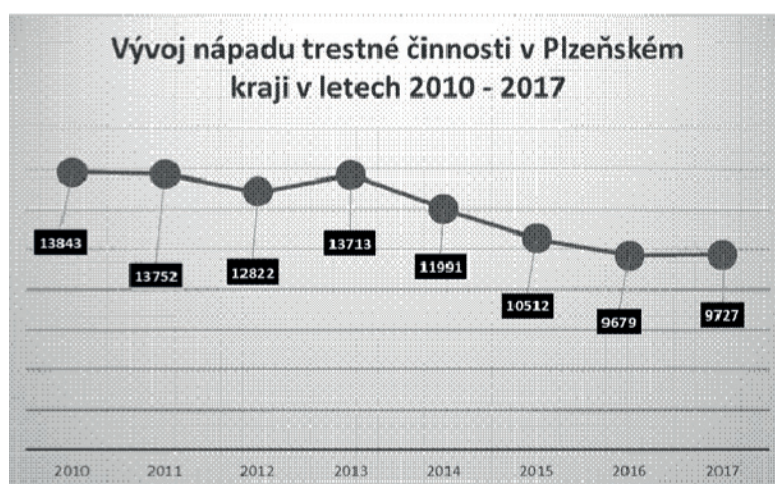
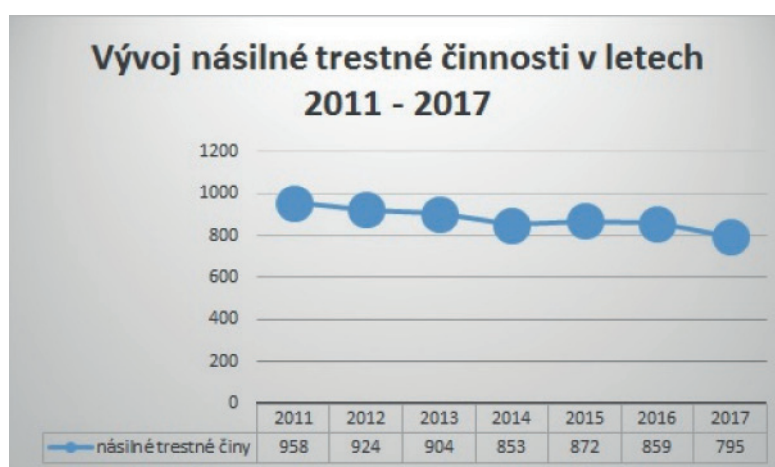
⁸¹ GRIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-614-3

rodinných problémů. Jedná se o případy, kde je dlouhodobě neřešeno domácí násilí, kdy se právě oběť domácího násilí stává pachatelem trestného činu vraždy.

Loupežné vraždy, kdy motivem pachatele je zisk, v roce 2013 tvořily 6%. V praxi jsou běžné případy, kdy se pachateli takřkajíc vymkne situace z rukou a i když jeho prvotním cílem nebylo oběť zavraždit, stane se tak v důsledku vysoké intenzity útoku.

Sexuálně motivované vraždy nejsou časté, v roce 2013 byla spáchána pouze 1 vražda se sexuálním motivem.⁸²

5.6 Graf vývoje násilné činnosti na území Plzeňského kraje⁸³

⁸² GRÍVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-614-3

⁸³ Statistické přehledy kriminality za rok 2017. *Policie České republiky* [online]. 2018 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statistika-kriminality-za-rok-2017.aspx>

6 POHLED KRIMINALISTIKY

6.1 Kriminalistická charakteristika vražd

Vraždy vyvolávají ve společnosti silnou reakci, narušují klidný život a pocit občanského bezpečí. Úspěšné dopadení vraha se setkává s pozitivní reakcí veřejnosti, naopak jakýkoli neúspěch nebo nedostatek trestního stíhání je doprovázen kritikou činnosti policie, státního zastupitelství a soudů.

V posledních letech jsou zaznamenány změny způsobu páchaní vražd, stejně jako motivů těchto činů, sociálních, demografických, psychických a okolností, které charakterizují danou kategorii trestných činů.⁸⁴

6.2 Způsoby páchaní vražd

Nejdůležitějším rozdělením u tohoto tématu je z hlediska existence přípravných jednání. Podle toho rozlišujeme vraždy s přípravou a bez přípravy. U vraždy bez přípravy je typická absence plánování, pachatel se velmi rychle a bezprostředně rozhodně oběť usmrtit. Do této kategorie řadíme i případy, kdy pachatel pojme úmysl někoho usmrtit dlouho před provedením útoku, ale neprovádí žádné další úkony, pouze si usmrcení např. představuje a způsob spáchání nijak nepromýšlí. Typickým příkladem jsou již jednou v mé práci zmíněné *vraždy z afektu*.⁸⁵ Zajímavým případem je usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 1. 2011, sp. zn. 4 Tdo 1517/2010. Obviněný M.M. byl uznán vinným pokusem trestného činu vraždy podle §8 odst.1 a §219 odst. 1,2 písm. a) tr. zákoníku a trestným činem porušování domovní svobody podle §238 odst. 1,3 tr. zákoníku. Pachatel se těchto trestných činů dopustil tím, že pod vlivem těžké opilosti pojal mylnou myšlenku, že hluk, který mu brání ve spánku, vychází z vedlejší chaty a proto se vyzbrojil loveckou dýkou a kovovou tyčí. Po zaklepání na dveře otevřel majitel chaty B.Ú. a obviněný jej začal opakovaně bodat v úmyslu usmrtit jej a v tomto jednání přestal až poté, co manželka poškozeného M.Ú. utekla z chaty a volala o pomoc. Poškozenému bylo způsobeno několik bodnořezných a řezných ran, z toho jedna přímo ohrožující poškozeného na životě. Manželce poškozeného obviněný způsobil také několik ran. Poškozený B.Ú., který

---

⁸⁴ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9362-0.

⁸⁵ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9362-0.

trpěl nádorovým onemocněním a měl sníženou imunitu i přes veškerou péči lékařů v nemocnici zemřel. Obviněnému byl uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání 13 let, dále pak bylo rozhodnuto o náhradě škody, kterou musí obviněný zaplatit poškozeným. Poškozený podal odvolání, o kterém rozhodl Vrchní soud v Olomouci tak, že jej zamítl. Proti tomuto usnesení podal obviněný dovolání a jako důvody uvedl, že podle jeho názoru by měl být jeho čin kvalifikován jako zabití podle §141 odst. 1, odst. 2 písm. a) TrZ. Uvedl, že jednal v afektu, který byl způsoben jeho osobními poměry, když v období před posuzovaným činem zvažoval spáchat sebevraždu. Dále také uvedl, že by se z jeho strany mohlo jednat o dobrovolné upuštění od pokusu spáchat trestný čin, protože po činu volal na linku 158 a přivolal lékařskou pomoc, díky čemuž poškozený přežil útok a zemřel až na následky nádorového onemocnění v nemocnici. K tomuto dovolání se vyjádřila nejvyšší státní zástupkyně a uvedla, že výhrady uplatněné v dovolání jsou nedůvodné a že rozhodnutí není zatíženo žádnou vadou, která by měla být napravena z podnětu dovolání. Tento případ nemohl být posuzován jako jednání v afektu, neboť příčinou jednání obviněného byla silná opilost, která měla za důsledek to, že obviněný propadl záchvatu vzteku, když mu bránil hluk ze sousedství usnout. Taková banální pohnutka podle státní zástupkyně nemůže vyvolat omluvitelnou pohnutku k tomu, aby obviněný napadl jiného s úmyslem usmrtit jej. Útok obviněného navíc nebyl dílem okamžiku, obviněný se nemohl tohoto jednání dopustit v důsledku prudkého afektu, v silném rozrušení, pod vlivem strachu, úleku nebo zmatku. Jako afekt by mohlo být kvalifikováno jednání, kdy společnost může vnímat usmrcení jiného jako omluvitelný čin (ne však beztrestný), který je postižitelný nižší sankcí než vražda. Jednalo by se například o případ, kdy poškozený vystaví svým jednáním pachatele silnému psychickému nátlaku, kdy pachatel nevidí jinou možnost, než poškozeného usmrtit. Státní zástupkyně uvádí, že se jedná o případy, které se přibližují excesu z nutné obrany nebo nesplnění podmínek pro jednání v krajní nouzi. K tomu měl však obviněný M.M. daleko, neboť jednal ve zlostném afektu, jehož příčinou byl alkohol a hluk, se kterým poškození neměli nic společného. Obviněný si musel být schopen uvědomit, že když se pohyboval v chatě poškozených, žádný hluk neslyšel a přesto se nedokázal ovládnout a pod vlivem své zlosti se dopustil uvedeného činu. Státní zástupce proto nepovažuje jako možnost kvalifikovat tento trestný čin jako zločin zabití podle §141 odst. 1, odst. 2 písm. a) TrZ. Státní zástupce proto s ohledem na tyto skutečnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle §265 odst. 1 písm. e) TrŘ podané dovolání zamítl, protože je zjevně neopodstatněné. Nejvyšší soud neshledal důvody pro posouzení daného činu jako zločinu zabití, neboť vraždu

nespáchal ze strachu, úleku nebo zmatku nebo po předchozím zavržení hodném jednání poškozeného, nýbrž pod vlivem alkoholu a rozrušený okolním hlukem. Dále Nejvyšší soud nevzal v potaz ani námitku, že čin spáchal z důvodu pohnutého duševního stavu před plánovanou sebevraždou. Nejvyšší soud dále argumentoval tím, že obviněný mířil na těle poškozeného na životně důležité orgány a od svého jednání upustil až poté, co se podařilo uniknout z chaty poškozené M.Ú. a začala volat o pomoc. Sám obviněný poté z chaty utekl a schoval se v chatě svých rodičů, kde nejprve telefonoval svému otci a až poté na základě jeho rady na linku 158. Nejvyšší soud tedy nevzal v potaz to, že obviněný argumentoval tím, že se snažil odstranit vzniklou újmu, neboť jen náhodou nebyli usmrceni oba poškození. V další části odůvodnění Nejvyšší soud shledal i další námitky obviněného jako zjevně neopodstatněné a dovolání zamítl.⁸⁶

Připravované vraždy jsem probírala již v prvních kapitolách, jedná se o případy, kdy pachatel svůj čin dopředu plánuje a toto plánování spočívá především ve výběru vhodné situace, místa činu, monitorování oběti a v promýšlení průběhu zamýšleného činu (volba nástrojů k usmrcení, způsob odstranění mrtvolky a podobně).

6.3 Motivy vražd

Motiv je významný z hlediska kriminalistické charakteristiky a faktorem určujícím způsob spáchání trestného činu. Existuje několik druhů motivů vražedného jednání pachatele.

Mezi klasické motivy vraždy patří:

- vraždy spáchané vlivem konfliktů v mezilidských vztazích (žárlivost, nenávisť)
- vraždy ziskové (loupežné)
- sexuální motiv (sexuální deviace)
- politické motivy
- vražda spáchaná z důvodu snahy vyhnout se trestní odpovědnosti (vražda ženy po znásilnění)
- euthanásie⁸⁷

---

⁸⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu, 4 Tdo 1517/2010, [TR 6/2011 s. 179]

⁸⁷ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9362-0.

6.4 Sedm fází vraždy podle motivu a modu operandi

V této kapitole se opět vrátíme k sériovým vrahům, neboť je tohle kapitola čistě kriminalistická a proto jsem ji zařadila zvlášť mimo samostatnou kapitolu sériových vrahů.

První fáze – AURA

Proces začíná tím, že se potenciální pachatel začne uzavírat sám do sebe, na své okolí působí zcela v pořádku, jako slušný a vyrovnaný člověk, ale v jeho nitru se honí myšlenky plné perverzních představ. Pachatel po jisté době není schopen svým představám vzdorovat a začne podnikat kroky k jejich uskutečnění.

Druhá fáze – VYHLEDÁVACÍ, NAVÍJECÍ

V této fázi pachatel mapuje a pozoruje svoji oběť. Promýšlí, které místo by bylo nejlepší pro spáchání jím zamýšleného činu. Možný je jeho pohyb kolem škol, v obytné čtvrti, nebo na místech setkávání lidí za účelem voyeurismu.

Třetí fáze – OPANOVÁNÍ

Jinými slovy lze tuto fázi charakterizovat jako úder bez varování. Pachatel svoji oběť chytne na ulici a nebo vnikne do domu, kde zabije toho, koho zrovna potká. Někteří pachatelé používají na své oběti tzv. návnady, svoji oběť nalákají, děti většinou na sladkosti. V chudých zemích rozdávají jídlo nebo šperky.

Čtvrtá fáze – UKOŘISTĚNÍ

V této fázi přináší pachateli potěšení pohled na oběť v okamžiku, kdy oběť zjistí, že se stala obětí léčky a pachatel nadšeně sleduje její reakci. Nejprve pachatel oběť přinutí povznést se nad strach, často jí nabídne, že jí například doprovodí nebo odveze domů. V této chvíli však oběť zjistí, že pachatel jede například jiným směrem, nebo že auto je zamčené a ona nemá šanci z něj utéct. Po tomto následuje spoutání zprvu milým a laskavým mužem do pozice, ze které se oběť nemá šanci vymanit.

Pátá fáze – VRAŽEDNÝ AKT

Pokud je zabíjení náhražkou pro požitek ze sexuálního aktu, pro mnoho sériových vrahů je příznačné vyvrcholení již při týrání nebo zabití své oběti. Většinou vrazi preferují jeden způsob zabití, od škrcení, ubití nebo trýznivé dlouhé mučení, jehož následkem je smrt.

Šestá fáze – TROFEISMUS

Požitek ze spáchaného činu po určité době slábne, opadá nadšení z tortury a znásilnění a proto si pachatelé vražd někdy z místa činu nebo přímo z oběti odnášejí tzv. trofej, tedy předmět, který jim pomáhá vytvořit asociaci požitku.

Sedmá fáze – SKLESLOST

Tento stav často zažívá pachatel po vraždě, cítí emocionální skleslost a postkoitální tristeze. Tento stav může pachatele dovést až k činu sebevraždy, nebo k zopakování vražedného jednání.⁸⁸

6.5 Typické stopy

Materiální stopy vznikají zejména na místě činu, na mrtvole, v místě přípravy a utajování trestného činu, na předmětech, které byly použity k usmrcení oběti, na oděvu oběti i pachatele.

Zejména se jedná o tyto materiální stopy:

- daktyloskopické stopy, trasologické stopy, stopy po kousnutí, rtů, kolen a loktů, stopy pneumatik, stopy na zbraních a střelách – tyto stopy jsou vhodné k využití k individuální identifikaci
- stopy, které obsahují vnitřní složení objektu – sem řadíme krev, tkáň, vlasy, nehty, chlupy, sliny, sperma, povýstřelové zplodiny, toxické látky – tyto stopy jsou vhodné pro využití skupinové příslušnosti, obsahují DNA a lze je využít při individuální identifikaci
- stopy působení tepelné a elektrické energie, poleptání
- stopy, které obsahují informace o dynamice průběhu vyšetřované události (průstřel, zástřel, směr vedení bodné a řezné rány)
- pachové stopy
- stopy, které jsou typické pro život pachatele (malé částice prachu)
- stopy, které obsahují informaci o znalostech pachatele (způsob oddělení částí těla)

Existují i stopy paměťové, kterými jsou zaznamenané výhružky nebo konflikty, které byly pronášeny před svědky, opatření si nelegálně držené zbraně), nebo stopy vypovídající o chování pachatele po činu. V některých případech může očítý svědek pozorovat průběh spáchané vraždy nebo její část. Oběť je

---

⁸⁸ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

velmi důležitým svědkem, pokud útok přežije, může poskytnou velmi relevantní informace o pachateli, o vztahu oběti k pachateli a o průběhu jeho jednání před a po činu. Paměťové stopy jsou velmi kvalitní, neboť závažnost situace způsobuje, že pachatel vnímá situaci velmi intenzivně a dobře si vnímané skutečnosti pamatuje. Často se po spáchání činu ke svému jednání ve vzpomínkách vrací, což zpomaluje proces zapomínání.⁸⁹

6.6 Zajímavosti z kriminalistiky

Nejmenší trest za vraždu

Třiceti dvou letý Josef David z Kroměřížska byl za vraždu 68leté důchodkyně odsouzen pouze k 275 dnům vězení. Oběti v roce 1994 zasadil celkem 20 bodných ran a desetkrát ji udeřil cihlou do hlavy. Po činu oběť svlékl a osahával. Znalci jej označili za mentálně retardovaného a proto soud rozhodl takto nízkým trestem. Podle znalců byl v době vraždy ve stavu „sexuální nouze“ a zavražděná žena mu připomínala ženu z pornografického filmu.

Vražedkyně s největším počtem obětí

Byla jí Olga Hepnarová, 22letá vražedkyně, která vypůjčeným nákladním automobilem najela na tramvajový ostrůvek na dnešní ul. Milady Horákové v Praze. Jejím úmyslem bylo zabít co nejvíce lidí. Na místě zemřeli 3 lidé, 5 lidí bylo těžce zraněno a zemřeli později v nemocnici. Dalších 12 osob bylo zraněno. Byla odsouzena k trestu smrti a popravena byla 12. 3. 1975.

Vrah s největším počtem obětí

Neprávem je za něj považován Václav Mrázek, který byl popravený roku 1957 a bylo mu 28 let. Obžalován byl ze 6 vražd a 4 pokusů. Soudem byl uznán vinným pouze ze 6 vražd a 127 majetkových trestných činů. Největší počet vražd má ale na svém kontě v České republice Martin Lecián, který byl popraven roku 1927 ve věku 26 let. Byl odsouzen za 10 dokonáných vražd a dalších 94 skutků, včetně 4 vojenských dezercí. Po vynesení rozsudku spáchal ještě jednu vraždu. Za dosud nevyjasněných okolností se zmocnil zbraně a zastřelil strážného ve vojenské věznici.

---

⁸⁹ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9362-0.

Nejstarší vrah

Tento věk bude jistě jen stěží překonán, neboť v té době 90ti letý Václav Snopek roku 1997 spáchal vraždu v domově důchodců v Hodoníně. Jeho obětí byla též obyvatelka domova důchodců, které bylo 74 let. Vrah ji usmrtil bodnutím nožem přímo do srdce a důvodem bylo sdělení ženy, že s ním již nechce nadále udržovat bližší a důvěrnější vztah.⁹⁰

---

⁹⁰ Rekordy a kuriozity českého zločinu. *Kriminalistika.eu* [online]. [cit. 2018-03-25].
Dostupné z: <http://kriminalistika.eu/rekordy/rekordy.html>

7 ZÁVĚR

Svou práci jsem rozdělila do několika částí a tyto části se dělí na podkapitoly. První částí je část juristická. Zde jsem se zabývala trestným činem vraždy z pohledu trestně-právního. Vymezila jsem jednotlivé znaky skutkové podstaty trestného činu vraždy, věnovala jsem se rozdílům mezi vraždou prostou a vraždou spáchanou s rozmyslem nebo po předchozím uvážení. Dále jsem ještě rozvedla rozdíl mezi rozmyslem a předchozím uvážením.

Další část mé práce je věnována sériovým vraždám, na které je moje práce zaměřená. Nejprve se věnuji rozdělení mnohonásobných vražd, vraždám sériovým a vraždám masovým. Z kriminologického hlediska je mezi dvěma typy mnohonásobných vražd rozdíl v tom, že sérioví vrazi vraždí při jednom aktu na jednom místě, čin je doprovázen tzv. cooling off periodou, neboli fází psychického ochlazení, kdy pachatel vražedného jednání na chvíli zanechá. U těchto pachatelů je ve většině případech příčina jejich vražedné série čistě psychopatologická, individuální, často jsou nositelem nějakého motivu, v 60% je motivací sériových vrahů sex. Dalším motivem je zisk, vzrušení, dále pak vrazi, kteří vraždí z nadšení, vraždit je baví, to jsou predátoři a lovci a s každým činem roste jejich fantazie. Tito vrazi jsou velmi nebezpeční, neboť se neustále vyvíjí a mění, u nich je jejich čin živěn jejich vnitřní fantazií, kterou mnohdy budují již od raného dětství. Od raného dětství testují způsoby usmrcení, například na zvířatech nebo vrstevnicích. S každým takovým činem jsou vyvrážděnější a silnější. Co se dále týká nebezpečnosti, nejvíce nebezpeční jsou tzv. *Spree killers*, neboli záchvatoví vrazi, pachatelé kteří dokážou být občas vrahy sériovými a občas vrahy masovými. Tímto se dostáváme k vrahům masovým, jejichž cílem je usmrcení co největšího počtu osob na jednom místě, typickými jsou tzv. masakry na školách nebo teroristické útoky. Rozdíl nespočívá pouze v místě činu, ve volbě oběti a motivaci, velký a velmi zásadní rozdíl je v psychologickém profilu těchto jedinců.

V dnešní době je bohužel velmi aktuální téma teroristických útoků, z hlediska trestného činu skutkové podstaty lze tyto útoky zařadit pod masové vraždy, ale terorismus stojí na trochu jiném motivačním podkladu a jiném profilu osobnosti, u pachatele teroristického útoku fungují zcela jiné mechanismy. Zmíněné masakry na školách jsou neméně aktuální téma, tyto útoky vychází velmi často z vyvrážděnosti společnosti, z celospolečenské nálady a zborcení celospolečenských morálních hodnot.

Filmy, seriály a knihy s kriminalistickou tematikou nám často predestinují obraz, kdy je na místo činu přizván policejní vyšetřovatel, který po ohledání místa činu a sběru indicií z místa činu utvoří kriminalistický profil možného vraha, nastíní možný průběh činu a podle tohoto se dále odvíjí vyšetřování. V kriminalistické praxi je toto naprostý nesmysl. Úspěšnost psychologického profilování, zejména u sériových vrahů, se pohybuje pouze kolem 5%. Je ale nesmírně důležité, aby se vyšetřovatelé ubírali ve vyšetřování nějakým směrem, aby dovedli na základě toho vylučovat stopy, které by mohly být zavádějící a mohly by vést ke vzdálení odhalení pachatele.

Věnovala jsem se i tématice, ve které jsem rozebírala, zda se člověk již sériovým vrahem rodí, nebo zda je to jev, který se děje v danou chvíli. Člověk je výsledkem nějaké životní cesty, životního procesu, velmi často u sériových vrahů a i u vrahů masových dokážeme stopovat až do raného dětství celou řadu signálů a indicií, že něco není v pořádku. Většinou na tomto zcestí nepřišla adekvátní podpora, ve většině případech měli vysoce narušené rodinné vztahy, nikdo jim nepodal pomocnou ruku a nebo pomoc odmítli. U sériových vrahů nacházíme skutečně patologickou vývojovou cestu přibližně od druhého roku života. U neléčených jedinců se může známé ADHD, neboli syndrom hyperaktivity vyvinout v tzv. syndrom opozičního vzdoru. Vývoj takové osobnosti je dlouhý, zřídka kdy začíná náhle, zřídka kdy se jedná o jedince, který by před tím o sobě nedal vůbec znát.

V průběhu mé studie jsem došla k názoru, že tato psychopatologie je z větší části vrozená, ale celá řada psychopatů a dokonce větší množství z nich je sociálně vyrobená, to znamená, že jsou produktem výchovy vlastních rodičů. Jsou odrazem učení a temperamentu, které se naučili pozorováním svých rodičů. Ve většině případech byli sérioví vrazi obětí, byli jako děti týráni rodiči nebo příbuznými. Neznamená ale, že pokud někdo trpí duševní poruchou, vyvine se později v sériového vraha. Velké množství takto nemocných lidí je neškodných a neagresivních. Typické signály, které nám ukazují, že je potřeba s daným jedincem dlouhodobě terapeuticky pracovat, jsou hostilita ke zvířatům, patologická lhavost a celá řada dalších indicií. Bohužel se tak u většiny jedinců ale neděje.

Sérioví vrazi mají skutečně komplikovanou duši, jedná se o tzv. polyformně patologické jedince, zjednodušeně řečeno o jedince, kteří mají tolik spřažených různých poruch a vnitřních patologií charakteru, že je to opravdu ta nejsvrchovanější ukázka toho, jak se může v tom lidském prostředí zkazit, ohnout nebo zlomit lidská duše.

Šance na nápravu takových patologických jedinců je opravdu minimální. U rozvinutých poruch osobnosti je náprava skutečně komplikovaná. Mnohem podstatnější je ale to, jak tomuto předcházet. U masových vrahů se dá jejich jednání předcházet jen velmi těžko. To jsou jedinci, kteří oproti sériovým vrahům na sebe moc neupozorňují. Několik měsíců před činem je u nich možno pozorovat menší změny chování, například zhoršení prospěchu ve škole. Ale v mnoha případech jsou to jedinci, kteří jsou uzavření, dovedou být mnohdy i součástí určité skupiny a zde si vytvářejí účelové vztahy.

Významnou roli v případech mnohonásobných vražd hrají média, práce s informacemi a obchod s informacemi. Zatímco sérioví vrazi jsou výsledkem komplikované patologické cesty a vnitřní patologie, masoví vrazi jsou výsledkem sociální patologie a nemoci společnosti. Extrémní visibilita zla, návodnost a ilustrativnost činů, to vše hraje roli. Masoví vrazi velmi často napodobují činy, které již byly spáchány a v tomto hrají velkou roli média, která konkrétní čin neustále propírají.

Nabízí se otázka, zda je trest smrti odrazujícím prvkem pro potenciální sériové vrahy. V Americe se stane přibližně 300 masových útoků na školách během jednoho roku i přes to, že pachatelé vědí, že jim tento trest hrozí. Pouze 5% dopadených masových vrahů dostane trest smrti. Je to dáno velkými průtahy v řízení a také z důvodu, že tyto pachatele zastupují ve většině případech elitní právníci. V Evropě máme jeden takový případ, je jím norský masový vrah Anders Breivik, který i přes to, že spáchal naprosto odsouzení hodný čin, kdy zabil při jednom útoku několik dětí, tak si odpykává trest odnětí svobody v délce 21 let v přepychové věznici. Trest smrti není základním nástrojem, není nástrojem, který by měl přinášet prevenci, nebo strach pro budoucí pachatele před spácháním takového činu. Trest smrti by měl být obecným morálním a sociálním principem, mělo by se s ním nakládat velmi opatrně, jako s celou řadou omezení, které bychom měli do našeho práva zavést. Ve výjimečných případech, v případech masových a sériových vrahů bych osobně byla pro znovuoobnovení trestu smrti, neboť náprava těchto pachatelů je skutečně malá, ne-li nemožná.

Primárním zdrojem v mé práci byla kniha PhDr. Andreje Drbohlava, dále pak odborná literatura Ludmily Čírtkové a velkou část zdrojů tvoří zdroje zahraniční, kde je problematika sériových vrahů velmi dobře zpracována, cenným podkladem mi byly různé odborné výzkumy od odborníků v oboru z celého světa.

8 RESUMÉ

My diploma thesis deals with crime murder. First, I classify murder from a criminal view, defining facts of the murder. The biggest part of my diploma thesis is dedicated to serial murder.

The theme of serial murders is more psychological, because I focus on the personality of the killer, on his development and on the determinants that form the serial killer personality.

I found out that the serial killer personality is largely genetically engineered, but the social environment in which the killer grew up is important too. We can observe certain behavioral behaviors in a childhood that may indicate that something is wrong with the development of the child. We can include animal abuse here, fascination with fire, bedwetting and agresive behaviour to other kids.

I have tried demonstrate the individual points mentioned in my diploma thesis on real cases from practice. I have included here Ted Bundy's case, John Arthur Shawcross case and Stodolovi's case.

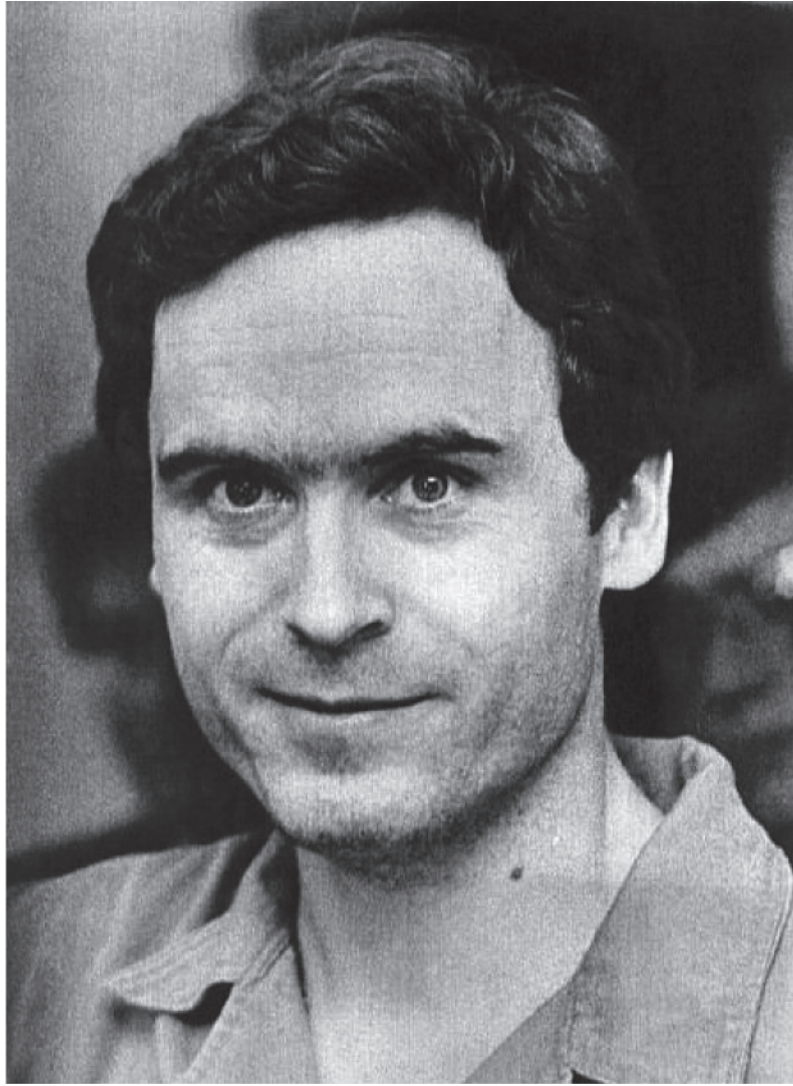
I was marginally concerned with the criminological point of view, I dealt with victim of the crime and crime in general. In criminalistics point of view I dealt with the motive of the crime, phases of murder and typical traces of the crime of murder. In the end I mentioned some criminalistics interests.

9 OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

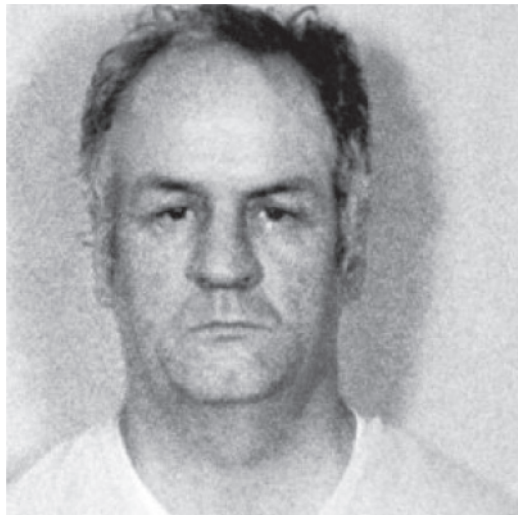

Ted Bundy

Ted Bundy

John Arthur Shawcross

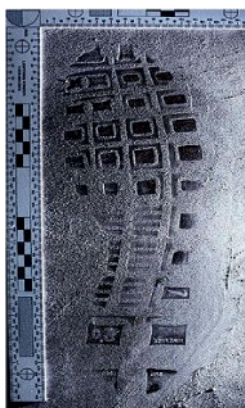
Manželé Dana a Jaroslav Stodolovi

Místo činu dvojnásobné vraždy spáchané manželi Stodolovými

Získaný otisk prstu (daktyloskopická stopa)

Stopa obuvi (trasologie)

10 LITERATURA A PRAMENY

1 Literatura

JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část.

5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2016. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-120-5.

TICHÝ, Lukáš. Trestný čin vraždy novorozeného dítěte matkou. Trestní právo, 2006, roč. 10, č. 7 – 8, s. 19 – 28

JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-720-1501-X

NOVOTNÝ, František a Josef SOUČEK. *Trestní právo hmotné*. 3., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-291-2

JELÍNEK, J. a kol.: Trestní právo hmotné. Druhé vydání. Praha: Leges, 2010, 207, 210 s.

DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7386-4.

GRĚVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-614-3.

MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9362-0.

2 Cizojazyčná literatura

Haden, S.C., & Scarpa, A. (2005). Childhood animal cruelty: A review of research, assessment, and therapeutic issues. *The Forensic Examiner*, 14(2), 23-32

MacDonald, J. M. (1963). The threat to kill. *American Journal of Psychiatry*, 120, 125-130; Hellman, D. S., & Blackman, N. (1966). Enuresis, fire setting, and cruelty to animals: A triad predictive of adult crime. *American Journal of Psychiatry*, 122, 1431-1435; and Wax, D., & Haddox, V. (1974). Enuresis, fire setting, and animal cruelty in male adolescent delinquents: A triad predictive of violent behavior. *Journal of Psychiatric Law*, 2(1), 45-72 in Haden, S.C., & Scarpa, A. (2005). Childhood animal cruelty: A review of research, assessment, and therapeutic issues. *The Forensic Examiner*, 14(2), 23-32.

3 Internetové zdroje

Skutková podstata trestného činu [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: http://www.uni-regensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische_Rechtssprache/basis/Zk-TrestniPravo/Chapter3/Block1/content.html

Objektivní stránka trestného činu. Uni-regensburg.de [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: http://www.uniregensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische_Rechtssprache/TrestniPravo/Chapter3/Block4/content.html

Objekt, Objektivní stránka trestného činu. Osobní stránky [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: http://www.ladislavmachac.estranky.cz/clanky/objekt-trestneho-cinu_-objektivni-stranka-trestneho-cinu-.html

Iurium Wiki. Objektivní stránka [online]. 2016 [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: https://wiki.iurium.cz/w/Objektivn%C3%AD_str%C3%A1nka

Seriovivrazi.cz: Definice a typy mnohonásobné vraždy, MathAn. [Cit. 5.2.2016]. Dostupné z: http://seriovivrazi.cz/kdo_je_seriovy_vrah/

Policie ČR: Statistika kriminality za rok 2017 [online]. 2018 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statistika-kriminality-za-rok-2017.aspx>

Kriminalistika: Muzeum zla. Kriminalistika [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://kriminalistika.eu/muzeumzla/stodola/stodola.html>

Rekordy a kuriozity českého zločinu. Kriminalistika.eu [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://kriminalistika.eu/rekordy/rekordy.html>

Statistické přehledy kriminality za rok 2017. Policie České republiky [online]. 2018 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statistika-kriminality-za-rok-2017.aspx>

4 Cizojazyčné internetové zdroje

FBI: Reports and publications. *FBI* [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/serial-murder>

Killer. *TV Tropes* [online]. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/Main/SerialKiller>

BROGAARD, Berit. The Making of a Serial Killer. *Psychology Today* [online]., 1 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <https://www.psychologytoday.com/blog/the-superhuman-mind/201212/the-making-serial-killer>

Nature vs Nurture: The Role of Childhood Abuse in Making a Murderer. *Forensic Outreach* [online]., 1. Dostupné z: <http://forensicoutreach.com/library/nature-vs-nurture-the-role-of-childhood-abuse-in-making-a-murderer/>

Act for libraries: Reports and publications. *FBI* [online]. [cit. 2018-02-27].
Dostupné z: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/serial-murder>

F. MELSON PH.D., Gail. Do Mass Killers Start Out by Harming Pets?.
Psychology Today [online]. 2013, 2013, 1 [cit. 2018-03-10].

The Link between Serial Killers and Animal Cruelty. *Act for Libraries*
[online]. 2017, 2017, 1 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.actforlibraries.org/the-link-between-serial-killers-and-animal-cruelty-2/>

Ted Bundy Crime + Investigation [online]. 2017 [cit. 2018-03-10].
Dostupné z: <http://www.crimeandinvestigation.co.uk/crime-files/ted-bundy>

Introduction to Victimology. *Victimology* [online]. 2018 [cit. 2018-03-25].
Dostupné z: https://uk.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/83271_Chapter_1.pdf

5 Judikatura

Předchozí uvážení. *Judikáty.info* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:
<https://www.judikaty.info/cz/document/nscr/1468>

Rozhodnutí Nejvyššího soudu, 4 Tdo 1517/2010, [TR 6/2011 s. 179]

6 Odborné články

Aneb vraždu v afektu může spáchat kdokoli. *Www.policie.cz* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: www.policie.cz/soubor/aneb-vrazdu-v-afektu-muze-spachat-kdokoliv.aspx

7 Právní předpisy

Listina čl. 6 – každý má právo na život

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník